

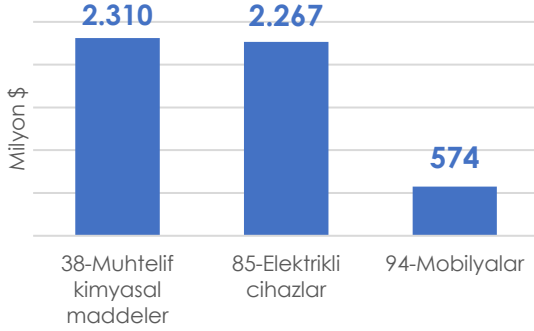
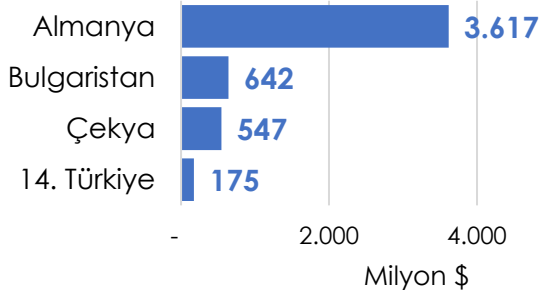
Kuzey Makedonya Ülke Bilgi Notu

KUZEY MAKEDONYA ÜLKE BİLGİ NOTU

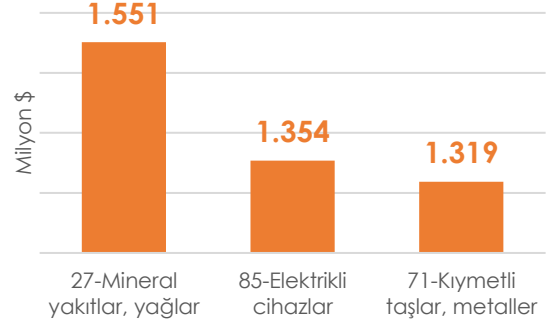
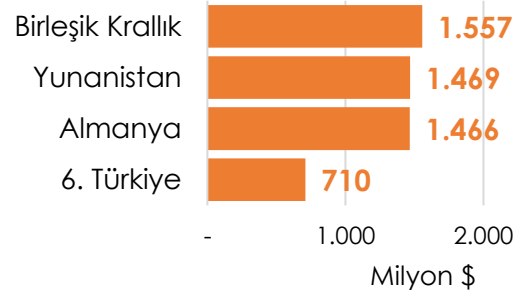

GSYH	19,1 milyar \$
GSYH BÜYÜME HIZI	%3,5
KİŞİ BAŞINA GSYH	10.545,6 \$
ENFLASYON	%4,1
İŞSİZLİK	%11,5
TİCARET ANLAŞMAMIZ	STA (2000)

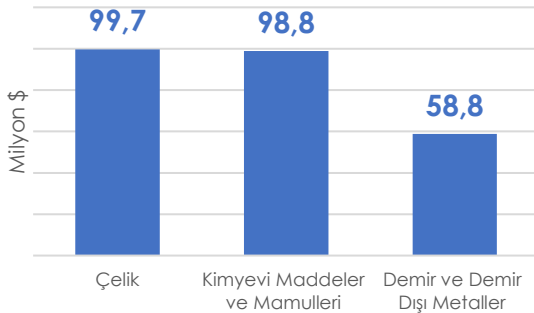
İHRACAT (2025) 9,9 Milyar \$

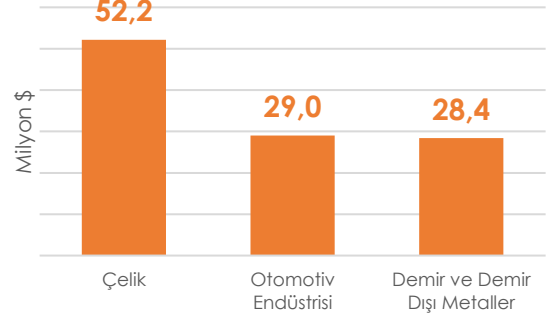
İTHALAT (2025) 11,6 Milyar \$

TÜRKİYE'NİN KUZEY MAKEDONYA'YA İHRACATI 710,1 Milyon \$ (2025)

TÜRKİYE'NİN KUZEY MAKEDONYA'DAN İTHALATI 175,4 Milyon \$ (2025)

I-GENEL EKONOMİK GÖRÜNÜM

Genel Görünüm

Resmi Adı	Kuzey Makedonya Cumhuriyeti
Nüfus	1,8 milyon (IMF 2025)
Yüzölçümü	25.173 km ²
Dil	Makedonca
Başkent	Üsküp
Para Birimi	Makedonya Dinarı (1 TRY = 1,09 MKD)
Yönetim Şekli	Parlamente Demokrasi
Cumhurbaşkanı	Gordana Siljanovska-Davkova
Başbakan	Hristijan Mickoski
GSYİH	19,1 milyar \$ (IMF 2025)
Kişi Başına GSYİH	10.545,6 \$ (IMF 2025)
GSYİH Büyüme Hızı	%3,5 (IMF 2025)
Enflasyon Oranı	%4,1 (IMF 2025)
İşsizlik Oranı	%11,5 (IMF 2025)
Toplam İhracat	9,9 milyar \$ (TradeMap 2025)
Toplam İthalat	11,6 milyar \$ (TradeMap 2025)
Türkiye'nin Ülkeye İhracatı	710,1 milyon \$ (TÜİK 2025)
Türkiye'nin Ülkeden İthalatı	175,4 milyon \$ (TÜİK 2025)
Türkiye ile Ticaret Anlaşması	STA (2000)

Ülke Değerlendirmesi

Kuzey Makedonya; kuzeyde Sırbistan ve Kosova, batıda Arnavutluk, güneyde Yunanistan, doğuda Bulgaristan ile komşudur. Makedonya'nın tek büyük ırmağı tam ortasından geçen Vardar Nehri'dir.

Ülke 1991 yılında Yugoslavya'dan Makedonya ismi ile bağımsızlığını ilan etmiştir. Birleşmiş Milletler Ülkeyi 1993 yılında Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti (FYROM) ismi ile tanıdığını duyurmuştur.

Diğer uluslararası örgütler olan Avrupa Birliği, Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü, Uluslararası Para Fonu, Avrupa Yayın Birliği ve Uluslararası Olimpiyat Komitesi gibi örgütler de Ülkeyi Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti (EYMC) adıyla tanımışlardır.

Türkiye, Makedonya Cumhuriyeti'nin bağımsızlık ilanı ile beraber Ülkeyi kendi ismi ile tanımıştır. 2018 Haziran ayında Yunanistan'la yapılan uzun görüşmeler neticesinde Makedonya'nın resmi adının "Kuzey Makedonya Cumhuriyeti" olması konusunda mutabakata varılmıştır.

Kuzey Makedonya parlamenter demokrasi ile yönetilmektedir. Hükümet, Parlamentoda çoğunluğa sahip parti tarafından üstlenilmektedir.

Kuzey Makedonya'nın idari yapılanmasında "İstatistiksel Bölgeler" ve "Belediyeler" bulunmaktadır. Kuzey Makedonya'nın İstatistiksel Bölgeleri; Üsküp Bölgesi, Pelagonya Bölgesi, Güneydoğu Bölgesi, Güneybatı Bölgesi, Doğu Bölgesi, Polog Bölgesi, Vardar Bölgesi ve Kuzeydoğu Bölgesi'dir. Kuzey Makedonya'da 84 belediye vardır. Ağustos 2004'te söz konusu 84 belediye yeniden düzenlenmiştir. Bu belediye merkezlerinden on tanesi Büyük Üsküp'ü oluşturur.

Kuzey Makedonya, 1991 yılında bağımsızlığını kazanmasından bu yana serbest piyasa ekonomisine geçiş ve yatırım ortamının geliştirilmesi yönünde önemli ilerleme kaydetmiştir. Bununla birlikte, ülkenin doğrudan yabancı yatırım çekme performansı bazı bölge ülkelerinin gerisinde kalmaktadır. AB'ye uyum süreci kapsamında gerçekleştirilen reformlar ve makroekonomik istikrarı desteklemeye yönelik politikalar çerçevesinde ekonominin büyüme ve yeniden yapılanma süreci devam etmektedir.

Ülke, 2005 yılından bu yana AB aday ülkesi olup katılım müzakereleri 2022 yılında resmen başlamıştır. Tarama süreci 2023'te tamamlanmış olmakla birlikte henüz ilk müzakere kümesi açılmamıştır. Gerekli siyasi ve hukuki adımların tamamlanmasına yönelik süreç devam etmekte olup, Eylül 2026 itibarıyla AB'ye katılım süreci sürmektedir.

Kuzey Makedonya Devlet İstatistik Ofisi (SSO) verilerine göre, ülkenin nüfusu son yıllarda düşüş eğilimi göstermektedir. 2015 yılında 1,91 milyon olan nüfus, 2020 yılında 1,87 milyona, 2025 yılında ise 1,82 milyona gerilemiştir. Böylece 2015-2025 döneminde ülke nüfusu yaklaşık 96 bin kişi azalarak %5,0 oranında daralmıştır.

İşgücü piyasasında ise aynı dönemde işsizlik oranında belirgin bir gerileme kaydedilmiştir. 2015 yılında %26,1 seviyesinde bulunan işsizlik oranı, 2020 yılında %16,2'ye, 2025 yılında ise %11,5'e düşmüştür; böylece on yıllık dönemde 14,6 puanlık düşüş gerçekleşmiştir. İstihdamın sektörel dağılımında hizmetler sektörü ağırlığını korumaktadır. 2025 yılında toplam istihdamın %61,2'si hizmetler, %28,8'i sanayi ve inşaat, %10,0'ı ise tarım sektöründe yer almaktadır.

Kuzey Makedonya'da, demir (Kicevo yakınlarındaki Tajmiste, Demir Hisar yakınlarındaki Zvan ve Radovis yakınlarındaki Damjan), kurşun-çinko (Kratovo-Zletovo bölgesinde, Sasa ve Toranica'da), bakır (Radovis çevresinde, Bucim'de), demir mineralleri, manganez, nikel, krom, altın, titanyum ve uranyum bulunmaktadır. Ayrıca Veles'in doğusundan Yunan sınırına doğru ferro-nikel madenine rastlanmıştır. Ülkede az da olsa, molibden, volfram, cıva ve altın da bulunmaktadır.

Kuzey Makedonya'da zengin demir-dışı metaller de mevcuttur. Mermer ve dekoratif taşlar Prilep, Gostivar ve Tetova yakınlarında çıkarılmaktadır. Magnefit ve Kratova yakınlarında zengin kuvars yatakları vardır. Ülkenin çoğu yerinde seramik endüstrisinde kullanılan yüksek kalitede bentolitik kil bulunmaktadır. (Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı)

Şehirlere Göre Ekonomik Faaliyetler

Kuzey Makedonya'nın Nüfus Bakımından En Büyük 10 Şehri – Harita

Üsküp (Skopje), ülkenin başlıca ekonomik, ticari, finansal ve idari merkezi olup hizmetler ve sanayi faaliyetlerinin yoğunlaştığı merkezdir.

Kumanova (Kumanovo), Sırbistan ve Kosova'ya yakınlığı ve önemli ulaşım koridorları üzerindeki konumuyla ticaret, sanayi ve lojistik açısından önem taşımaktadır.

Manastır (Bitola), Pelagonya Bölgesi'nin önemli ekonomik merkezlerinden biri olup sanayi, tarım, enerji ve ticaret faaliyetleriyle öne çıkmaktadır.

Pirlepe (Prilep), Pelagonya Bölgesi'nin önemli ekonomik merkezlerinden biri olup özellikle tütün üretimi ile tarım ve imalat faaliyetleriyle öne çıkmaktadır.

Kalkandelen (Tetovo), Polog Bölgesi'nin önemli ekonomik merkezlerinden biri olup ticaret, hizmetler ve imalat faaliyetleri açısından önem taşımaktadır.

Gostivar, Polog Bölgesi'nin önemli ekonomik merkezlerinden biri olup özellikle ticaret, imalat ve küçük ve orta ölçekli işletmelerin yoğunluğu ile öne çıkmaktadır.

Köprülü (Veles), ülkenin merkezindeki konumu ve Koridor X üzerindeki ulaşım bağlantıları sayesinde sanayi, ticaret ve lojistik açısından önem taşımaktadır.

İştıp (Štip), Doğu Bölgesi'nin önemli sanayi merkezlerinden biri olup özellikle tekstil ve hazır giyim faaliyetleriyle öne çıkmaktadır.

Ohri (Ohrid), ülkenin başlıca turizm merkezlerinden biri olup turizm ve buna bağlı hizmet faaliyetleri kent ekonomisinde önemli yer tutmaktadır.

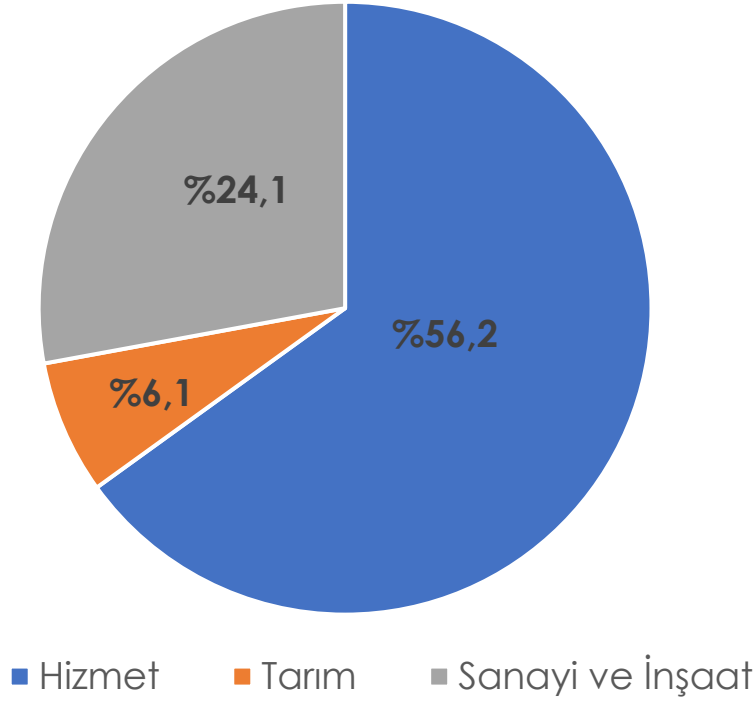
Ustrumca (Strumica), ülkenin önemli tarımsal üretim merkezlerinden biri olup özellikle sebze-meyve üretimi ve tarıma dayalı faaliyetlerle öne çıkmaktadır.

Kuzey Makedonya İstatistiksel Bölgeleri - Harita

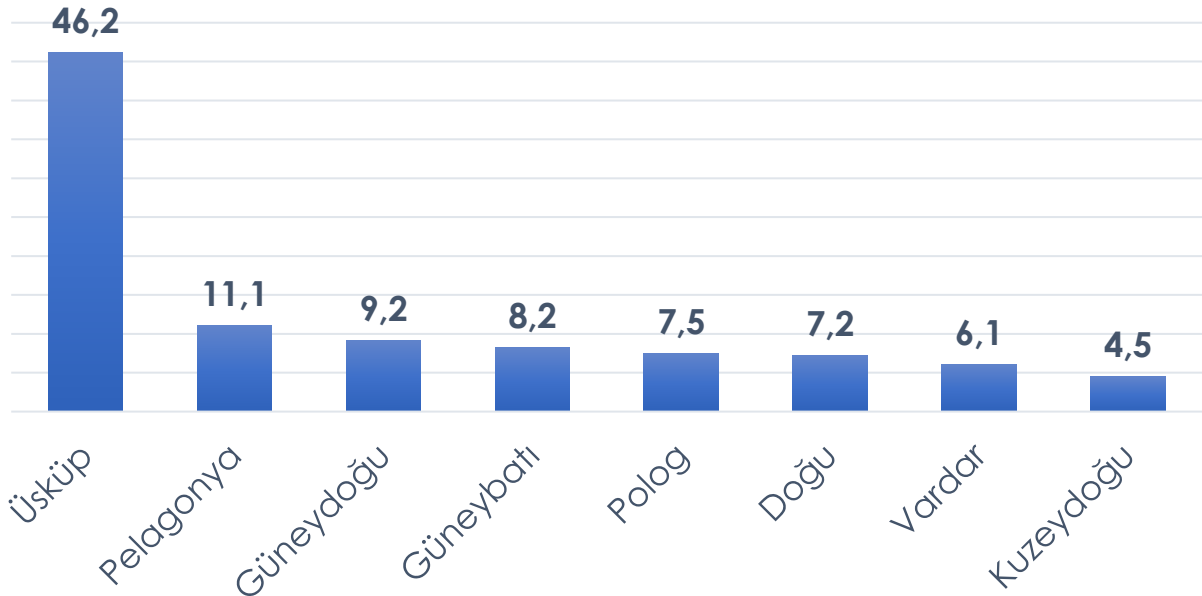
GSYH'nin Sektörel ve Bölgesel Dağılımı

GSYH'nin Sektörel Dağılımı (2024)

Kaynak: Kuzey Makedonya Devlet İstatistik Ofisi (SSO)

GSYH'nin Bölgelere Göre Dağılımı (2024) (%)

Kaynak: Kuzey Makedonya Devlet İstatistik Ofisi (SSO)

Kuzey Makedonya'da Bölgelere Göre Brüt Katma Değerin Sektörel Dağılımı
(2024) (%)

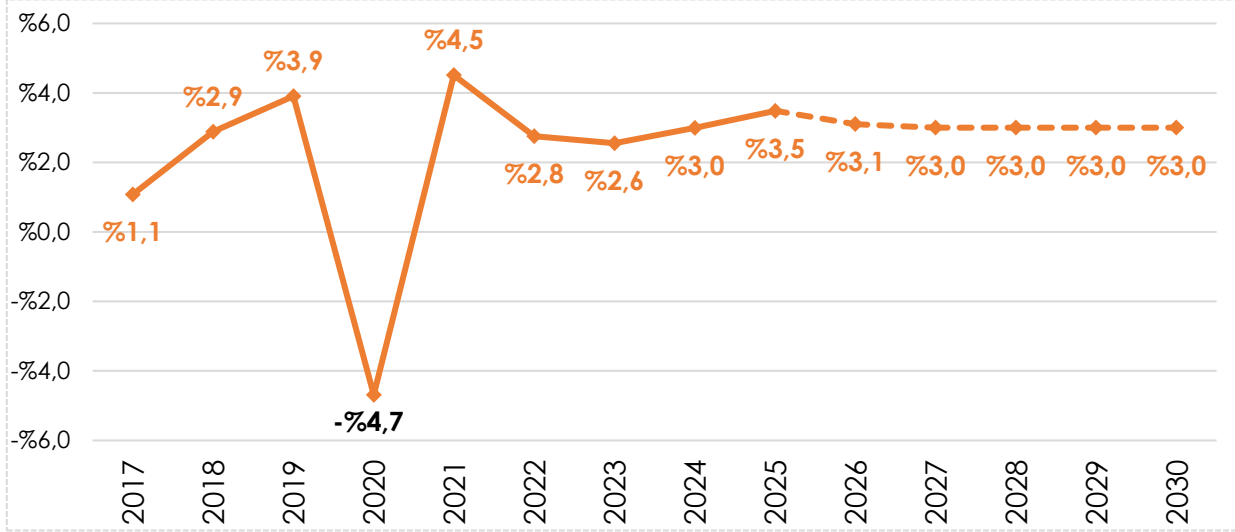
Bölge	En Büyük Şehir	Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmet
Üsküp	Üsküp (Skopje)	1,5	16,7	7,8	73,9
Pelagonya	Manastır (Bitola)	18,1	31,2	6,7	44,0
Güneydoğu	Ustrumca (Strumica)	24,8	17,2	7,4	50,6
Güneybatı	Ohri (Ohrid)	1,2	23,6	6,6	68,6
Doğu	İştıp (Štip)	6,9	34,6	4,8	53,7
Polog	Kalkandelen (Tetovo)	9,0	15,4	8,0	67,6
Vardar	Köprülü (Veles)	10,8	24,9	4,4	59,9
Kuzeydoğu	Kumanova (Kumanovo)	2,7	16,9	9,7	70,6

Kaynak: Kuzey Makedonya Devlet İstatistik Ofisi (SSO)

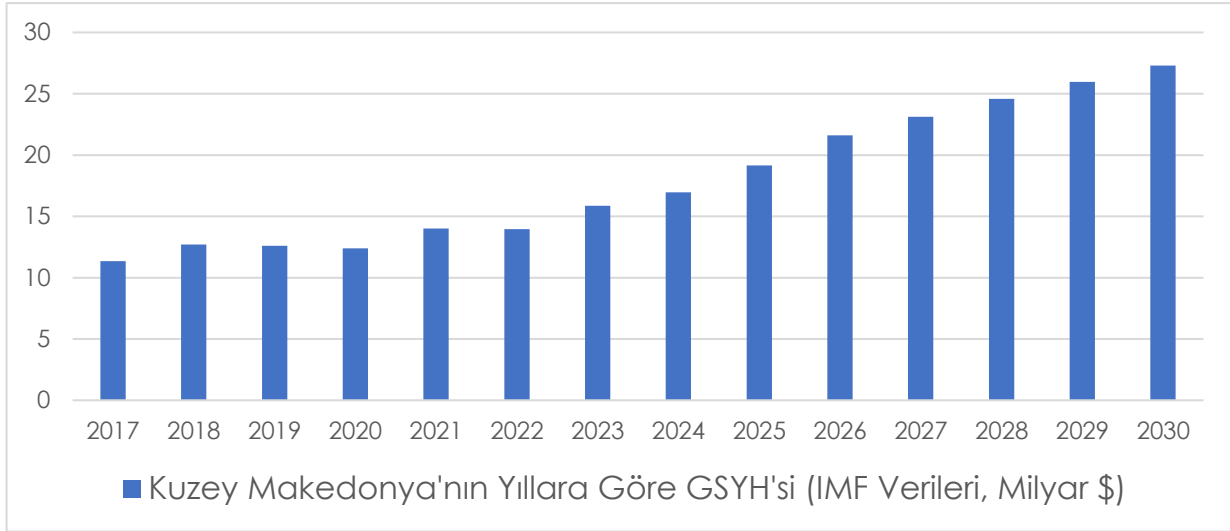
Bölgelere Göre Kişi Başına GSYH (2024)

Bölge	Makedonya Dinarı (MKD)
Üsküp	733.347
Pelagonya	516.897
Güneydoğu	603.678
Güneybatı	451.768
Doğu	472.618
Polog	286.095
Vardar	431.513
Kuzeydoğu	284.132
Ülke Geneli	528.453

Kuzey Makedonya'nın Büyüme Verileri

Kuzey Makedonya'nın Yıllara Göre GSYH'si

Kuzey Makedonya'nın Yıllara Göre Kişi Başına GSYH'si

Kuzey Makedonya'nın STA/Tercihli Anlaşmaları Hakkında Bilgi

Türkiye ile Serbest Ticaret Anlaşması (STA)

- Müzakereleri Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından yürütülerek tamamlanan Türkiye ile Makedonya arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması, 7 Eylül 1999 tarihinde imzalanmıştır. Anlaşmanın Onaylandığına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı 25 Temmuz 2000 tarih ve 24120 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Anılan Anlaşma 1 Eylül 2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Anlaşma Kapsamı

- Mal ticaretinde tarife ve tarife dışı engellerin kaldırılması
- Hayvan ve bitki sağlığı önlemleri
- Fikri, sınai ve ticari mülkiyet hakları
- Menşe kuralları
- Vergilendirme
- Damping
- Korunma önlemleri
- Ödemeler

Sanayi Ürünleri Gümrük Vergisi Düzenlemesi

- Ülkemiz tarafından, Makedonya menşeli sanayi ürünleri için uygulanan gümrük vergileri 2003 yılından itibaren kaldırılmıştır.
- Makedonya tarafından, Türkiye menşeli sanayi ürünleri için uygulanan gümrük vergileri 1 Ocak 2008 tarihi itibarıyla kaldırılmıştır.

Tarım Ürünleri Gümrük Vergisi Düzenlemesi

- Türkiye, belirli sayıda Makedonya menşeli tarım ürünü için tarife kotaları kapsamında veya sınırsız mahiyette tarife indirimini veya muafiyeti tanımıştır.
- Makedonya, belirli sayıda Türkiye menşeli tarım ürünü için tarife kotaları kapsamında veya sınırsız mahiyette tarife indirimini veya muafiyeti tanımıştır

Anlaşma metni ve ekleri ile taviz değişimine konu olan Türkiye ve Kuzey Makedonya menşeli tarım ürünleri listelerine T.C. Ticaret Bakanlığının resmi internet sitesinden ulaşılabilmektedir.

AB ile İstikrar ve Ortaklık Anlaşması (SAA)

- Kuzey Makedonya ile Avrupa Birliği arasındaki İstikrar ve Ortaklık Anlaşması (SAA), 9 Nisan 2001 tarihinde Lüksemburg'da imzalanmış ve 1 Nisan 2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ticaretle bağlantılı hükümler ise Geçici Anlaşma kapsamında 1 Haziran 2001'den itibaren uygulanmaya başlanmıştır.
- SAA kapsamında taraflar arasındaki ticaretin serbestleştirilmesi 10 yıllık bir dönemde tamamlanmış ve yüksek düzeyde ticari liberalizasyon sağlanmıştır. Tarım ürünlerinde ticaret büyük ölçüde serbestleştirilmiş olmakla birlikte, bazı ürünlerde gümrük vergileri ve tarife kontenjanları uygulanmaya devam etmektedir.
- Anlaşma, ticaretin yanı sıra siyasi diyalog, bölgesel ve ekonomik iş birliği ile Kuzey Makedonya mevzuatının AB müktesebatına yakınlaştırılması için temel çerçeveyi oluşturmaktadır.

Orta Avrupa Serbest Ticaret Anlaşması (CEFTA)

- Kuzey Makedonya, 19 Aralık 2006 tarihinde Bükreş'te imzalanan Orta Avrupa Serbest Ticaret Anlaşması'na (CEFTA 2006) taraftır. CEFTA'nın günümüzdeki tarafları Arnavutluk, Bosna-Hersek, Kosova, Moldova, Karadağ, Kuzey Makedonya ve Sırbistan'dır.

EFTA ile Serbest Ticaret Anlaşması (STA)

- Anlaşma; İzlanda, Lihtenştayn, Norveç ve İsviçre ile Kuzey Makedonya arasındaki ticari ilişkilerin geliştirilmesini ve ticaret engellerinin kaldırılmasını amaçlamakta olup, sanayi ürünleri başta olmak üzere balık ve diğer deniz ürünleri ile işlenmiş tarım ürünlerinde ticaretin serbestleştirilmesini sağlamaktadır.

Ukrayna ile Serbest Ticaret Anlaşması (STA)

- 2001 yılında imzalanan Anlaşma, 2022 yılında güncellenerek özellikle tarım ve işlenmiş gıda ürünlerinde karşılıklı tavizler genişletilmiş; söz konusu değişiklikler 6 Temmuz 2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Birleşik Krallık ile Ortaklık, Ticaret ve İşbirliği Anlaşması

- Anlaşma, 3 Aralık 2020 tarihinde imzalanmış ve 1 Ocak 2021 itibarıyla uygulanmaya başlanmıştır. Anlaşma, Brexit sonrasında taraflar arasındaki tercihli ticaret koşullarının devamını sağlamıştır.

Ülke Ekonomik Risk Değerlendirmesi (Fitch Ratings)

Avantajlar	Kırılganlıklar
- İki Avrupa ulaştırma koridoru arasındaki stratejik konumu, sağlanan cazip vergi teşvikleri ve düşük iş gücü maliyetlerinin, ülkenin önemli bir üretim merkezi olarak öne çıkmasını desteklemesi - Almanya ile güçlü ticari entegrasyonun, Kuzey Makedonya'nın imalat sanayisindeki büyümeyi desteklemesi - Ülkenin yoksulluk ve işsizlik oranlarının azaltılmasında ilerleme kaydetmesi - Kuzey Makedonya dinarının avro karşısında yönetilen dalgalı kur rejiminin, para birimine duyulan güveni desteklemesi ve ihracatçılara istikrarlı bir döviz kuru ortamı sağlaması - Kuzey Makedonya'nın Temmuz 2022'de başlayan AB'ye katılım müzakerelerinde ilerleme sağlanmasının, AB ile ekonomik ve siyasi ilişkilerin güçlenmesine ve uzun vadede Birliğe entegrasyonun derinleşmesine katkı sağlayacak olması	- Nitelikli iş gücü eksikliği, yerli işletmelerin küresel tedarik zincirlerine sınırlı entegrasyonu ve sermaye yatırımlarındaki yetersizliklerin, Kuzey Makedonya'nın büyüme potansiyelini tam olarak gerçekleştirmesini engellemesi - Yurt dışından gelen özel transferlere orta düzeyde bağımlılığın, cari işlemler dengesini Balkanlar'daki makroekonomik koşulların kötüleşmesine karşı kırılgan hale getirmesi - Yeterince düzenlenemeyen geniş kayıt dışı ekonominin, iş ortamını olumsuz etkilemeye devam etmesi - ABD'nin uyguladığı gümrük tarifelerinin etkisiyle Avrupa ekonomisinde yaşanabilecek yavaşlamanın, Kuzey Makedonya'nın üretim ve lojistik merkezi konumunu tehdit etmesi
- Ticaret ve iş dünyası dostu düzenlemeler ile özel ekonomik bölgelerin oluşturulmasının, Kuzey Makedonya'yı doğrudan yabancı yatırımlar açısından daha cazip bir ülke haline getirmesi - Kuzey Makedonya'nın bazı komşu ülkelere kıyasla görece siyasi istikrara sahip olması ve seçimlerin genel olarak öngörülen takvime uygun şekilde gerçekleştirilmesi - Rusya'nın saldırganlığı sonrasında AB'nin stratejik önceliklerinin genişleme lehine değişmesinin, Kuzey Makedonya'nın üyelik perspektifini güçlendirmesi; ancak üyelik sürecinde ciddi ilerleme sağlanabilmesi için kapsamlı anayasal, ekonomik ve toplumsal reformların hayata geçirilmesinin gerekmesi - AB'ye katılım perspektifinin güçlenmesinin, iyileşen ticaret olanakları ve artan yatırımcı güveni sayesinde ülkeye yönelik doğrudan yabancı yatırımların artmasını desteklemesi	- Artan siyasi gerilim ve kutuplaşmanın, Kuzey Makedonya'nın iş ortamına yönelik riskleri artırması ve ülkenin AB'ye katılım sürecini sekteye uğratma potansiyeli taşıması - Kuzey Makedonyalı politika yapımcıların Bulgaristan ve AB tarafından talep edilen anayasal değişiklikleri hayata geçirme konusundaki isteksizliğinin, AB'ye katılım müzakerelerindeki ilerlemenin duraksamasına neden olması - Kuzey Makedonya'nın AB içindeki rekabet baskısı ve piyasa güçleriyle başa çıkabilmesi için, siyasi açıdan destek görmesi zor olan kapsamlı ekonomik reformların hayata geçirilmesinin gerekmesi

Kuzey Makedonya'da Öne Çıkan Sektörler

Kuzey Makedonya Yabancı Yatırımlar ve İhracatı Teşvik Ajansı (Invest North Macedonia), yatırım ve ihracat potansiyeli açısından öne çıkan sektörleri "Key Industries" başlığı altında otomotiv aksam ve parçaları, bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT), tarım ve gıda işleme, tekstil ve hazır giyim, veri merkezleri ve dijital altyapı, enerji, ilaç ve tıbbi cihazlar, şarap sanayisi, yapay zekâ ve ileri dijital hizmetler ile ileri madencilik ve kritik hammaddeler olarak sıralamaktadır.

Makine ve Otomotiv Parçaları

Ülkenin otomotiv sanayisindeki geçmişi Yugoslavya dönemine uzanmakta olup, yerel fabrikalar 1960'lı yıllardan itibaren Sırbistan'daki Zastava otomotiv fabrikasının tedarikçi ağı içerisinde faaliyet göstermiştir. Bu geçmiş, otomotiv sektörüne yönelik mühendislik, metal işleme ve imalat kabiliyetlerinin gelişmesine ve çeşitli otomotiv parçalarında uzmanlaşan bir tedarikçi altyapısının oluşmasına katkıda bulunmuştur.

Sektörün gelişimini destekleyen başlıca unsurlar arasında maliyet açısından rekabetçi ve nitelikli iş gücü, teknik ve mühendislik altyapısı, Avrupa pazarlarına yakınlık ve geniş serbest ticaret ağı yer almaktadır. Kuzey Makedonya'dan Avrupa'nın önemli pazarlarına karayoluyla yaklaşık 2-3 gün içerisinde ulaşılabilmesi ve ülkede çok sayıda lojistik şirketinin faaliyet göstermesi, taşımacılık maliyetleri ve teslimat süreleri açısından avantaj sağlamaktadır. Üreticilerin önemli bir bölümü ISO 9001 ve TS 16949 gibi otomotiv sanayisinde kullanılan uluslararası kalite standartlarına uygun üretim gerçekleştirmektedir. Gelişmekte olan yerel tedarikçi tabanı da uluslararası üreticilerin yerel firmalarla tedarik zinciri bağlantıları kurmasına imkân tanımaktadır.

Ülke özellikle yüksek katma değerli, ağırlığa duyarlı ve emek yoğun otomotiv parçalarının üretimine uygun bir yapıya sahiptir. Bu kapsamda emniyet kemerleri ve hava yastıkları gibi güvenlik sistemleri; kontrol üniteleri ve sensörler gibi elektronik ürünler; hassas mühendislik ve plastik ürünler; alüminyum ve çinko basınçlı döküm parçaları ile gri dökme demir parçaları üretilmektedir.

Otomotiv sektöründe, elektronik ve elektrik sistemlerinde kablo demetleri, elektrikli parçalar, elektronik kontrol teknolojileri ve elektrik tesisat sistemleri; araç içi sistemlerde otomobil koltukları, yolcu güvenlik sistemleri ve koltuk kılıfları; egzoz sistemlerinde katalizörler; telematik alanında teşhis yazılımları, araç içi elektronik sistemler ve yüksek performanslı kapasitörler; aktarma sistemlerinde debriyaj kutuları; süspansiyon sistemlerinde ise titreşim önleyici alüminyum parçalar öne çıkmaktadır. Ayrıca baskılı devre kartları ile hafif alüminyum dış trim ve tavan rayı sistemleri de ülkedeki üretim alanları arasında yer almaktadır.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT)

Kuzey Makedonya'da bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) sektörü, ülkenin gelişmekte olan ve ihracat potansiyeli taşıyan sektörleri arasında yer almaktadır. Yazılım geliştirme, bilgi teknolojileri hizmetleri ve dış kaynak hizmetleri sektörün başlıca faaliyet alanlarını oluştururken, nitelikli iş gücü ve rekabetçi iş gücü maliyetleri sektörün gelişimini destekleyen unsurlar arasında yer almaktadır.

Kuzey Makedonya Hükümeti de BİT sektörünü yatırım açısından öncelikli sektörlerden biri olarak değerlendirmektedir. Ülkenin Avrupa pazarlarına yakınlığı, çok dilli iş gücü ve gelişen dijital altyapısı özellikle yazılım ve bilgi teknolojileri hizmetlerine yönelik yatırımlar açısından avantaj sağlamaktadır.

Tarım ve Gıda İşleme

Kuzey Makedonya'da tarım ve gıda işleme sektörü, ülke ekonomisinde geleneksel olarak önemli bir yere sahip olup özellikle kırsal bölgelerde üretim, istihdam ve ihracat açısından önem taşımaktadır. Ülkenin karasal ve Akdeniz iklim özelliklerini bir arada barındırması, farklı tarımsal ürünlerin yetiştirilmesine elverişli bir üretim yapısı sağlamaktadır. Başlıca tarımsal ürünler arasında tütün, üzüm, sebze-meyve, ayçiçeği, pirinç ve patates yer alırken; gıda işleme, şarap ve tütün ürünleri de tarıma dayalı sanayinin önemli faaliyet alanlarını oluşturmaktadır. Resmi yatırım ajansı da tarım ve gıda işlemeyi ülkenin kilit sektörleri arasında göstermektedir.

Kuzey Makedonya Devlet İstatistik Ofisi verilerine göre, 2025 yılında ülkede 504.478 hektar tarımsal alan bulunurken, ekilebilir arazi ve bahçeler 406.221 hektar, bağlar 21.556 hektar, meyve bahçeleri ise 17.181 hektar düzeyindedir. 2025 yılında bir önceki yıla göre tütün üretimi %3,5, ayçiçeği üretimi %5,8, pirinç üretimi %2,9 ve patates üretimi %2,3 artarken, domates üretimi %2,6 ve biber üretimi %1,4 gerilemiştir. Meyve üretiminde ise 2025 yılında belirgin düşüşler kaydedilmiştir.

Tekstil ve Hazır Giyim

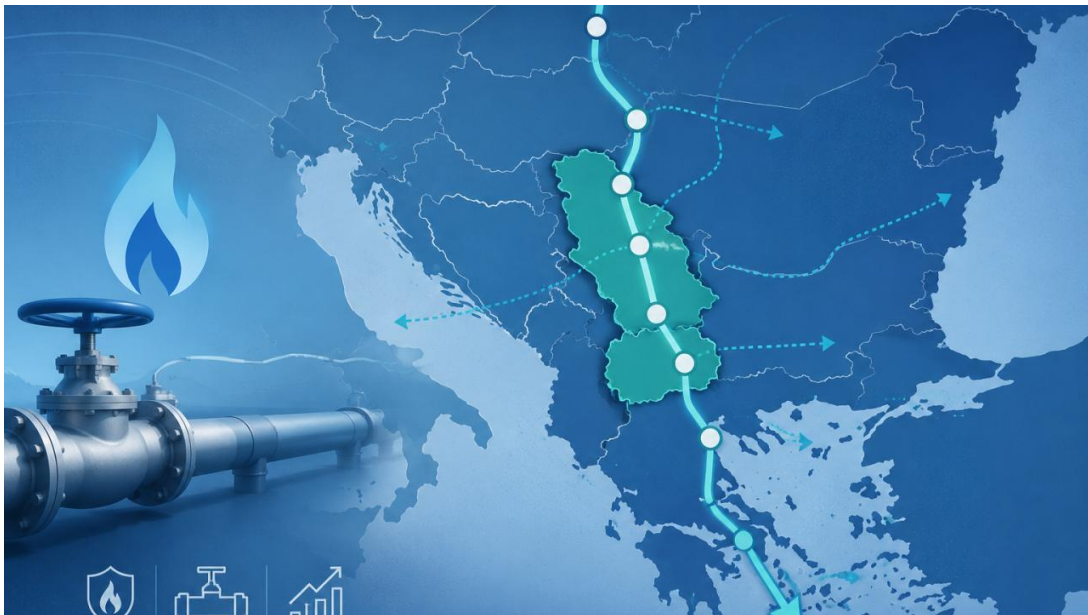
Kuzey Makedonya'da tekstil ve hazır giyim sektörü, ülkenin köklü ve ihracat odaklı imalat sanayileri arasında yer almaktadır. Sektör; deneyimli iş gücü, Avrupa pazarlarına coğrafi yakınlık, kısa teslimat süreleri ve üretimde esneklik gibi avantajlara sahiptir. Ülkedeki tekstil ve hazır giyim üreticileri uzun yıllardır Avrupa pazarlarına yönelik faaliyet göstermekte olup sektör özellikle fason üretim ve uluslararası firmalara yönelik üretim faaliyetleriyle öne çıkmaktadır.

Sektörün ihracatı ağırlıklı olarak Avrupa Birliği ülkelerine yönelirken, Almanya başlıca ihracat pazarları arasında yer almaktadır. Yunanistan, Hollanda, İtalya, Avusturya ve Bulgaristan da sektörün önemli Avrupa pazarları arasında gösterilmektedir. Üretim tesislerinin modernizasyonu, deneyimli iş gücü ve Avrupa'ya yakınlıktan kaynaklanan lojistik avantajlar sektörün uluslararası rekabet gücünü destekleyen başlıca unsurlardır.

Enerji

Kuzey Makedonya'da enerji sektörü, ülkenin öncelikli yatırım ve dönüşüm alanlarından biri konumundadır. Elektrik üretiminde linyit önemini korumakla birlikte, enerji dönüşümü kapsamında güneş, rüzgâr ve hidroelektrik yatırımları giderek öne çıkmaktadır. Bu kapsamda Bogdanci Rüzgâr Parkı'nın genişletilmesi ile Oslomej ve Bitola'daki güneş enerjisi yatırımları başlıca yenilenebilir enerji projeleri arasında yer almaktadır. Ülkenin elektrik iletim sistemi devlet şirketi MEPSO tarafından işletilirken, ESM başlıca devlet elektrik üreticisidir.

Doğal gaz altyapısının ve bölgesel enerji bağlantılarının geliştirilmesi de ülkenin enerji politikalarında önemli yer tutmaktadır. Bu kapsamda yapımı devam eden Yunanistan-Kuzey Makedonya doğal gaz enterkonnektörü ile geliştirilmekte olan Sırbistan-Kuzey Makedonya doğal gaz enterkonnektörü öne çıkmaktadır. Ayrıca Kuzey Makedonya ve Sırbistan, Eylül 2026'da Yunanistan, Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Slovakya, Moldova ve Ukrayna'nın dahil olduğu Dikey Koridor (Vertical Corridor) girişimine katılmıştır. Girişim, Yunanistan üzerinden bölgeye ulaşan doğal gazın Güneydoğu, Orta ve Doğu Avrupa pazarlarına taşınmasını kolaylaştırmayı, ülkelerin doğal gaz iletim sistemleri arasındaki bağlantıları ve çift yönlü akış kapasitesini geliştirmeyi ve tedarik kaynaklarını çeşitlendirmeyi amaçlamaktadır.

Kuzey Makedonya'nın Bölgesel Ulaşım Koridorları

Koridor VIII, Güneydoğu Avrupa'da Adriyatik ile Karadeniz arasında doğu-batı yönünde bağlantı sağlayan çok modlu bir ulaştırma koridorudur. Güney İtalya'dan Adriyatik üzerinden Arnavutluk'a, buradan Kuzey Makedonya ve Bulgaristan üzerinden Karadeniz kıyısına uzanan koridor; karayolu, demiryolu ve denizyolu bağlantılarını kapsamaktadır. Kuzey Makedonya, Arnavutluk ile Bulgaristan arasında koridorun merkezinde yer almakta ve ülkenin doğu-batı ulaşımının temel eksenlerinden birini oluşturmaktadır. Özellikle Arnavutluk ve Bulgaristan yönündeki eksik demiryolu bağlantılarının tamamlanması, koridorun kesintisiz işlerliği açısından önem taşımaktadır.

Koridor X, Orta Avrupa'yı Balkanlar üzerinden Yunanistan ve Ege Denizi'ne bağlayan başlıca kuzey-güney ulaşım eksenlerinden biridir. Salzburg-Ljubljana-Zagreb-Belgrad-Niş-Üsküp-Selanik doğrultusunda uzanan koridor, Kuzey Makedonya'da Tabanovce'den başlayarak Kumanovo-Üsküp-Veles-Gevgelija üzerinden Yunanistan'a ulaşmaktadır. Koridor, ülkenin Sırbistan ve Orta Avrupa ile bağlantısının yanı sıra Selanik Limanı üzerinden Ege Denizi'ne erişiminde temel rol oynamaktadır. Böylece Koridor VIII ülkenin doğu-batı, Koridor X ise kuzey-güney ulaşım omurgasını oluşturmaktadır. Koridor X'in X-d (10d) kolu ise Veles'ten ayrılarak Prilep (Pirlepe) ve Bitola (Manastır) üzerinden Yunanistan sınırına uzanmaktadır.

Kuzey Makedonya'daki Uluslararası Yatırımların Genel Görünümü

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) verilerine göre, 2020–2025 döneminde Kuzey Makedonya'nın net doğrudan yabancı yatırım (FDI) girişleri dalgalı ancak genel olarak artış eğiliminde bir seyir izlemiştir.

2020 yılında ülkeye 230 milyon dolar tutarında FDI girişi gerçekleşmiştir. 2021 yılında yatırımlar belirgin bir toparlanma göstererek 556 milyon dolara, 2022 yılında ise 785 milyon dolara yükselmiştir.

2023 yılında FDI girişleri 625 milyon dolara gerileyerek bir miktar yavaşlama göstermiştir. Buna karşılık, 2024 yılında yatırımlar güçlü bir artış kaydederek 1,30 milyar dolara ulaşmış ve dönem içindeki en yüksek seviyesini görmüştür.

2025 yılında ise FDI girişleri 528 milyon dolar seviyesinde gerçekleşerek bir önceki yıla kıyasla belirgin şekilde gerilemiştir. Bununla birlikte, 2025 yılındaki yatırım tutarı 2020 yılındaki seviyenin yaklaşık 2,3 katı olmuştur.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Kuzey Makedonya'nın 2020–2025 döneminde doğrudan yabancı yatırımlar açısından yıllar itibarıyla dalgalı bir görünüm sergilediği, özellikle 2024 yılında güçlü bir yatırım artışı yaşadığı görülmektedir.

Ülkenin Avrupa pazarlarına yakınlığı, görece düşük üretim maliyetleri ve yabancı yatırımları teşvik etmeye yönelik politikaları, yatırım çekme potansiyelini destekleyen başlıca unsurlar arasında yer almaktadır.

Kuzey Makedonya'da Planlanmakta Olan Önemli Projeler

Sıra	Proje İsmi ve Yeri	Büyükölük (Milyon Dolar)	Firma/Kuruluş	Başlayış/Bitiş
1	Cebren Hidroelektrik Santrali (Crna Reka Nehri, Pelagonya Bölgesi)	1.069	Kuzey Makedonya Hükümeti (Sponsor), Archirodon Construction Company SA (İnşaat) (Hollanda), PPC S.A. (İnşaat) (Yunanistan)	Planlama aşamasında
Cebren Hidroelektrik Santrali, Kuzey Makedonya'da Crna Reka Nehri üzerinde, Manastir köyü yakınlarında ve nehrin Vardar Nehri ile birleştiği noktanın yaklaşık 81 km yukarısında planlanan pompaj depolamalı bir hidroelektrik santral projesidir. Projenin 333 MW kurulu güce sahip olması öngörülmekte olup, Crna Reka'nın hidroelektrik potansiyelinden yararlanılması amaçlanmaktadır. Proje kapsamında yaklaşık 192,5 metre yüksekliğinde bir baraj ve normal su seviyesi deniz seviyesinden yaklaşık 565 metre yükseklikte olan bir rezervuar öngörülmektedir. Pompaj depolamalı yapısı sayesinde tesisin elektrik talebinin yüksek olduğu dönemlerde üretim yapması, düşük olduğu dönemlerde ise suyu yeniden üst rezervuara pompalayarak enerji depolama ve şebeke dengeleme kapasitesi sağlaması öngörülmektedir.				
2	Gyueshevo-Kriva Palanka Sınır Ötesi Demiryolu Tüneli Projesi (Kuzeydoğu Bölgesi)	933	Bulgaristan Hükümeti (Sponsor), Kuzey Makedonya Hükümeti (Sponsor), Kuzey Makedonya Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı (Sponsor), Bulgaristan Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı (Sponsor)	Planlama aşamasında

Gyueshevo–Kriva Palanka Sınır Ötesi Demiryolu Tüneli Projesi, Bulgaristan ile Kuzey Makedonya arasında doğrudan demiryolu bağlantısı kurulmasını amaçlayan ve Pan-Avrupa Koridoru VIII'in önemli bir parçasını oluşturan altyapı projesidir. 2.383 metre uzunluğunda olması planlanan tünel, Bulgaristan'daki Gyueshevo demiryolu hattını Kuzey Makedonya'da Kriva Palanka'dan sınıra uzanacak hatla birleştirecektir. Proje ile iki ülke arasındaki eksik demiryolu bağlantısının tamamlanması, bölgesel ulaşım bağlantılarının güçlendirilmesi ve yolcu ile yük taşımacılığının geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bulgaristan ve Kuzey Makedonya, tünelin inşasına ilişkin anlaşmayı 6 Kasım 2025 tarihinde imzalamıştır.

3	Virovi Rüzgâr Enerjisi Santrali (Kuzeydoğu Bölgesi)	578	WPD (Sponsor) (Almanya)	Planlama aşamasında
----------	--	-----	----------------------------	------------------------

Kuzey Makedonya'nın kuzeyinde, Staro Nagorichane, Rankovce ve Kriva Palanka belediyelerini kapsayan bölgede planlanan büyük ölçekli bir kara tipi rüzgâr enerjisi projesidir. Projenin toplam kurulu gücünün 414 MW'a kadar ulaşması ve üç aşamada, toplam 69'a kadar rüzgâr türbini ile hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Projenin Kuzey Makedonya'nın yenilenebilir enerji üretim kapasitesini artırması ve ülkenin enerji dönüşümüne katkı sağlaması hedeflenmektedir. Proje hâlihazırda geliştirme aşamasında olup çevresel etki değerlendirmesi ve diğer hazırlık süreçleri devam etmektedir.

4	Štip Rüzgâr Enerjisi Santrali Projesi (Doğu Bölgesi)	-	Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) (Finansör) (Birleşik Krallık), Alcazar Energy (Sponsor) (BAE), Dünya Bankası (Sponsor) (ABD), Uluslararası Finans Kurumu (IFC) (Finansör) (ABD)	Planlama aşamasında
----------	--	---	--	------------------------

Kuzey Makedonya'nın doğusunda Štip bölgesinde Alcazar Energy Partners tarafından geliştirilen büyük ölçekli bir yenilenebilir enerji yatırımdır. Üç fazda hayata geçirilmesi planlanan projenin toplam kurulu gücünün 396 MW'a ulaşması ve 54'e kadar rüzgâr türbininin kurulması öngörülmektedir. Yaklaşık 132 MW kapasiteli ilk fazın 2028 yılı başında, projenin üç fazının tamamının ise 2029 yılına kadar işletmeye alınması planlanmaktadır. Toplam yatırım büyüklüğü yaklaşık 500 milyon avro olarak tahmin edilen proje, tamamlandığında Kuzey Makedonya'nın en büyük rüzgâr enerjisi yatırımı olacak ve ülkenin yenilenebilir enerji kapasitesinin ve enerji arz güvenliğinin güçlendirilmesine katkı sağlayacaktır.

5	Kicevo–Struga–Arnavutluk Sınırı Demiryolu Projesi (Güneybatı Bölgesi)	-	Kuzey Makedonya Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı (Sponsor)	Planlama aşamasında
Kicevo–Struga–Arnavutluk Sınırı Demiryolu Projesi, Koridor VIII kapsamında Kuzey Makedonya'nın batısındaki eksik demiryolu bağlantısının tamamlanmasını ve ülke ile Arnavutluk arasında doğrudan demiryolu bağlantısı kurulmasını öngörmektedir. Yaklaşık 62 km uzunluğundaki yeni demiryolu hattının Kicevo'dan Struga üzerinden Arnavutluk sınırına uzanması planlanmaktadır. Projenin yatırım büyüklüğü bazı kaynaklarda yaklaşık 426 milyon avro olarak tahmin edilmektedir. Planlama ve hazırlık aşamasındaki proje, Kuzey Makedonya'nın Adriyatik limanlarına erişiminin ve bölgesel ticaret bağlantılarının güçlendirilmesi açısından stratejik önem taşımaktadır.				
6	Üsküp–Kicevo Demiryolu Modernizasyon Projesi (Üsküp ve Güney Batı Bölgeleri)	-	Kuzey Makedonya Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı (Sponsor)	Planlama aşamasında
Üsküp–Kicevo demiryolu hattı, Kuzey Makedonya'yı batıda Arnavutluk'a, doğuda ise Bulgaristan'a bağlayan Demiryolu Koridoru VIII'in merkez kesiminde yer almaktadır. Koridor VIII'in Kuzey Makedonya'daki Kumanovo–Üsküp–Kicevo merkez kesimi yaklaşık 154 km uzunluğunda olup, bunun yaklaşık 103 km'lik bölümünü Üsküp–Kicevo demiryolu hattı oluşturmaktadır. Mevcut Üsküp–Kicevo demiryolu hattının modernizasyonuna yönelik proje hazırlık aşamasındadır. Batı Balkanlar Yatırım Çerçevesi (WBIF) verilerine göre, proje kapsamında Üsküp–Kicevo demiryolu hattının modernizasyonuna yönelik çalışmalar öngörülmekte olup projenin mevcut toplam finansman paketi yaklaşık 327,5 milyon avro düzeyindedir. Projenin hayata geçirilmesiyle Koridor VIII üzerindeki demiryolu altyapısının geliştirilmesi ve Kuzey Makedonya'nın bölgesel ulaşım bağlantılarının güçlendirilmesi hedeflenmektedir.				
7	Gradec Hidroelektrik Santrali (Vardar Nehri, Vardar Bölgesi)	199	China International Water and Electric Corporation (CIWEC/CWE) (Sponsor) (Çin), ESM Elektrani na Severna Makedonija (Sponsor) (Kuzey Makedonya)	Planlama aşamasında

Gradec Hidroelektrik Santrali, Kuzey Makedonya'da Vardar Nehri üzerinde, Udovo köyünün aşağı kesiminde ve Yunanistan sınırına yaklaşık 30,4 km mesafede planlanan bir hidroelektrik santral projesidir. Proje, Vardar Nehri boyunca 12 hidroelektrik santralinin kurulmasını öngören daha geniş kapsamlı Vardar Vadisi hidroelektrik geliştirme planının bir parçasıdır. ESM'nin proje verilerine göre Gradec HES'in yaklaşık 55,2 MW kurulu güce ve iki Kaplan türbin ünitesine sahip olması planlanmaktadır. Proje kapsamında ayrıca 33 metre yüksekliğinde bir baraj ile yaklaşık 43 milyon m³ kullanılabilir depolama kapasitesine sahip bir rezervuarın inşa edilmesi öngörülmektedir. Proje hâlihazırda planlama aşamasındadır.

8	Üsküp Atık Su Arıtma Tesis (Üsküp Bölgesi)	160	JP Vodovod i Kanalizacija (Sponsor) (Kuzey Makedonya), Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası, Avrupa Yatırım Bankası, Kuzey Makedonya Çevre ve Fiziki Planlama Bakanlığı (Sponsor)	Planlama aşamasında
---	---	-----	--	------------------------

Üsküp'te Gazi Baba Belediyesi'nin Trubarevo bölgesinde, Vardar Nehri yakınında geliştirilmekte olan büyük ölçekli bir çevre altyapı projesidir. Tesisin 500 binden fazla kişiye hizmet vermesi ve nihai olarak Üsküp'teki atık suyun yaklaşık %90'ını arıtması, böylece Vardar Nehri'ne arıtılmadan deşarj edilen atık su miktarını önemli ölçüde azaltması öngörülmektedir. Tesisin kapasitesinin 2030 yılı itibarıyla 625 bin nüfus eşdeğerine, 2045 yılı itibarıyla ise 650 bin nüfus eşdeğerine ulaşması planlanmakta olup biyolojik arıtmanın yanı sıra azot ve fosfor giderimi de gerçekleştirilecektir. Projenin su kalitesini ve halk sağlığını iyileştirmesi ve AB çevre standartlarına uyuma katkı sağlaması beklenmektedir.

9	Bukojchani-Kicevo Karayolu Projesi (Kicevo, Güneybatı Bölgesi)	154	Kuzey Makedonya Devlet Yolları Kamu İşletmesi (Sponsor), Batı Balkanlar Yatırım Çerçevesi (WBIF) (Finansör) (Sırbistan), Avrupa Birliği (AB) (Finansör)	Planlama aşamasında
---	--	-----	---	------------------------

Kuzey Makedonya'nın batısında planlanan ve ülkenin Bulgaristan ile Arnavutluk sınırlarını birbirine bağlayan ana doğu-batı ulaşım güzergâhı Pan-Avrupa Koridoru VIII'in bir parçasını oluşturan otoyol projesidir. Proje kapsamında A2 Otoyolu'nun yaklaşık 11,5 km'lik kesiminin, her yönde iki trafik şeridine sahip bölünmüş yol standardında ve 100 km/saat tasarım hızına uygun olarak inşa edilmesi öngörülmektedir. Proje; kavşaklar, köprüler, menfezler, bir tünel, drenaj altyapısı ve istinat yapılarının inşasını kapsamaktadır. Proje ile yol güvenliğinin artırılması, seyahat sürelerinin azaltılması ve Koridor VIII boyunca yolcu ve yük taşımacılığı bağlantılarının güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

10	Miravci Rüzgâr Enerjisi Santrali Projesi (Gevgelija, Güneydoğu Bölgesi)	98	KfW (Finansör) (Almanya), ESM Elektrani na Severna Makedonija (Sponsor) (Kuzey Makedonya), MEPSO (Sponsor) (Kuzey Makedonya)	Planlama aşamasında
----	--	----	--	---------------------

Kuzey Makedonya'nın güneyinde, Gevgelija bölgesinde, Miravci ve Demir Kapija Boğazı yakınlarında planlanan bir kara tipi rüzgâr enerjisi projesidir. Projenin ilk planlarında yaklaşık 50 MW kurulu güç ve yıllık ortalama 127 GWh elektrik üretimi öngörülmüş; ayrıca erişim yolları, dahili kablo şebekesi, trafo merkezi ve şebeke bağlantı altyapısının kurulması planlanmıştır. Projenin daha sonraki dönemde kapsamı genişletilmiş olup, güncel yaklaşık 100 MW kurulu güce sahip olması öngörülmektedir. Proje ile Kuzey Makedonya'nın yenilenebilir enerji üretim kapasitesinin artırılması ve ülkenin daha sürdürülebilir bir enerji sistemine geçişinin desteklenmesi hedeflenmektedir.

11	Rahibe Teresa Klinik Merkezi (Üsküp Bölgesi)	80	INSO S.p.A. (İnşaat) (İtalya), Granit (İnşaat) (Kuzey Makedonya), Beton AD (İnşaat) (Kuzey Makedonya)	Planlama aşamasında
----	---	----	---	---------------------

Rahibe Teresa Klinik Merkezi, Üsküp'te bulunan ve Kuzey Makedonya'nın başlıca üçüncü basamak sağlık hizmetleri merkezlerinden biridir. Merkezin modernizasyonu kapsamında yeni klinik alanların oluşturulması, mevcut tesislerin yenilenmesi ve modern tıbbi altyapı ile ekipmanların geliştirilmesi planlanmıştır. Ancak önceki yenileme projesi öngörüldüğü şekilde hayata geçirilememiş, daha sonraki dönemde sağlık hizmetlerinin kapasitesini ve kalitesini artırmak amacıyla merkezin yeniden geliştirilmesine yönelik yeni planlama çalışmaları başlatılmıştır.

Türk Firmalarının İnşa Ettiği Bazı Projeler

Haziran 2026 itibarıyla Ticaret Bakanlığı yetkililerinin açıklamalarına göre, Kuzey Makedonya'da tamamı Türk sermayeli veya Türk-Kuzey Makedonyalı ortaklığıyla faaliyet gösteren yaklaşık 4 bin şirket bulunmaktadır. Söz konusu şirketler, Türkiye ile Kuzey Makedonya arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin gelişmesinde önemli bir rol üstlenmektedir.

Türk şirketleri ülkede hizmetler, bankacılık, turizm, sanayi, enerji ve madencilik başta olmak üzere çeşitli sektörlerde faaliyet göstermektedir. Özellikle müteahhitlik ve altyapı sektörü, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerde önemli bir yer tutmaktadır. Türk müteahhitlik firmaları Kuzey Makedonya'da bugüne kadar toplam değeri yaklaşık 2 milyar dolara ulaşan 45 projeyi başarıyla tamamlamıştır.

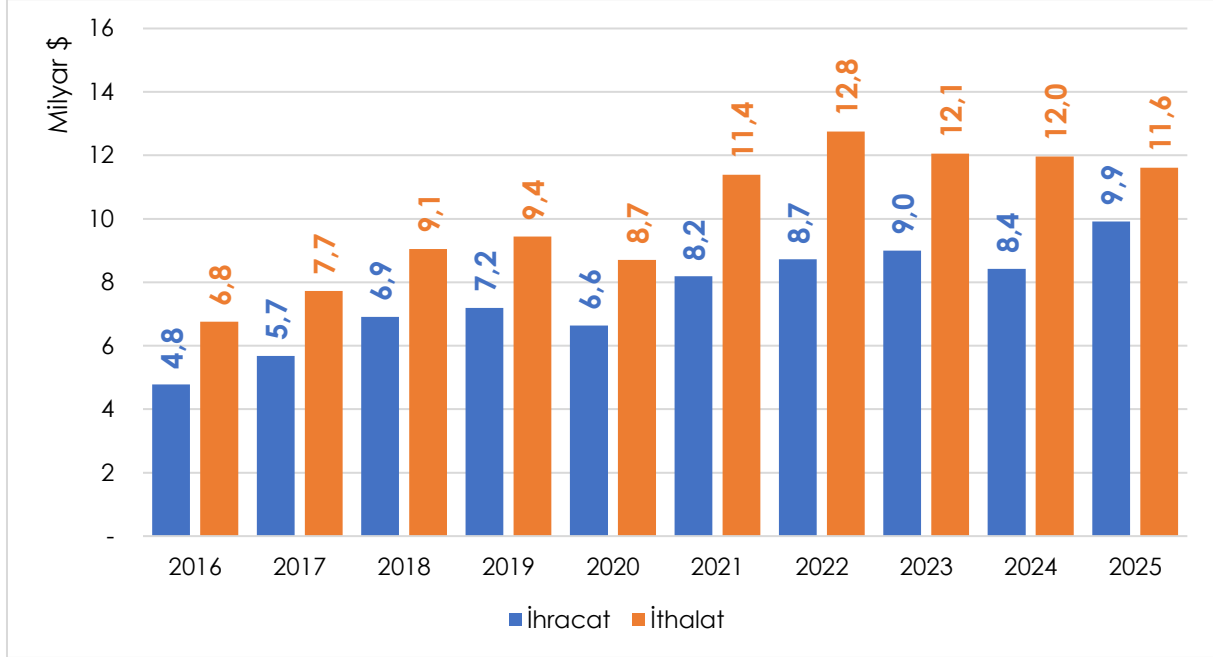
Kuzey Makedonya pazarında faaliyet göstermiş önde gelen Türk müteahhitlik ve inşaat firmaları arasında ENKA, Gülermak, Limak İnşaat ve Cevahir Grup bulunmaktadır. Türk firmalarının ülkedeki faaliyetleri yalnızca müteahhitlik projeleriyle sınırlı kalmamakta; finans, ulaştırma ve hizmet sektörlerinde gerçekleştirilen yatırımlar da Türkiye'nin Kuzey Makedonya ekonomisindeki varlığını güçlendirmektedir.

TAV Havalimanları, Üsküp ve Ohri havalimanlarının işletilmesi ve geliştirilmesine yönelik faaliyetleriyle ülkedeki önemli Türk altyapı yatırımcıları arasında öne çıkmaktadır. Bankacılık sektöründe ise Halkbank, Kuzey Makedonya'daki önemli Türk yatırımları arasında yer almakta olup, ülkede geniş şube ağıyla bireysel ve kurumsal bankacılık hizmetleri sunmaktadır.

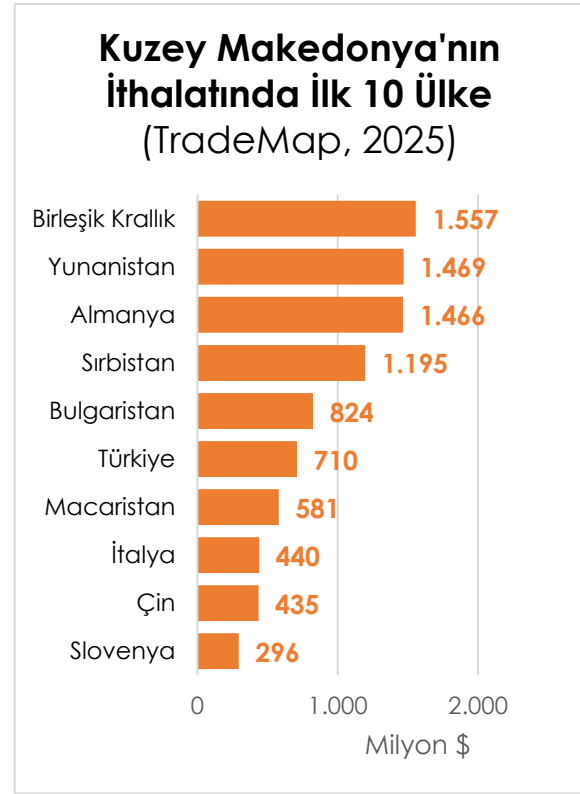
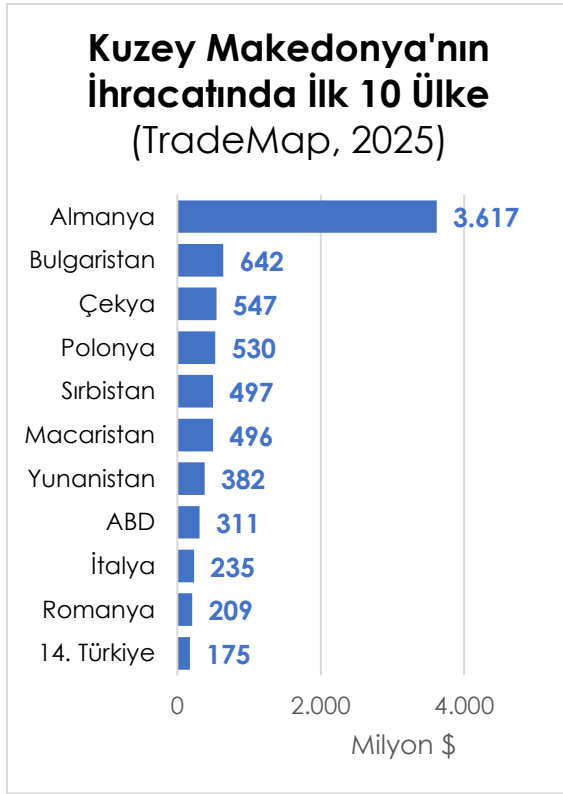

II-KUZEY MAKEDONYA'NIN DIŞ TİCARETİ

(TradeMap, 2016-2025)

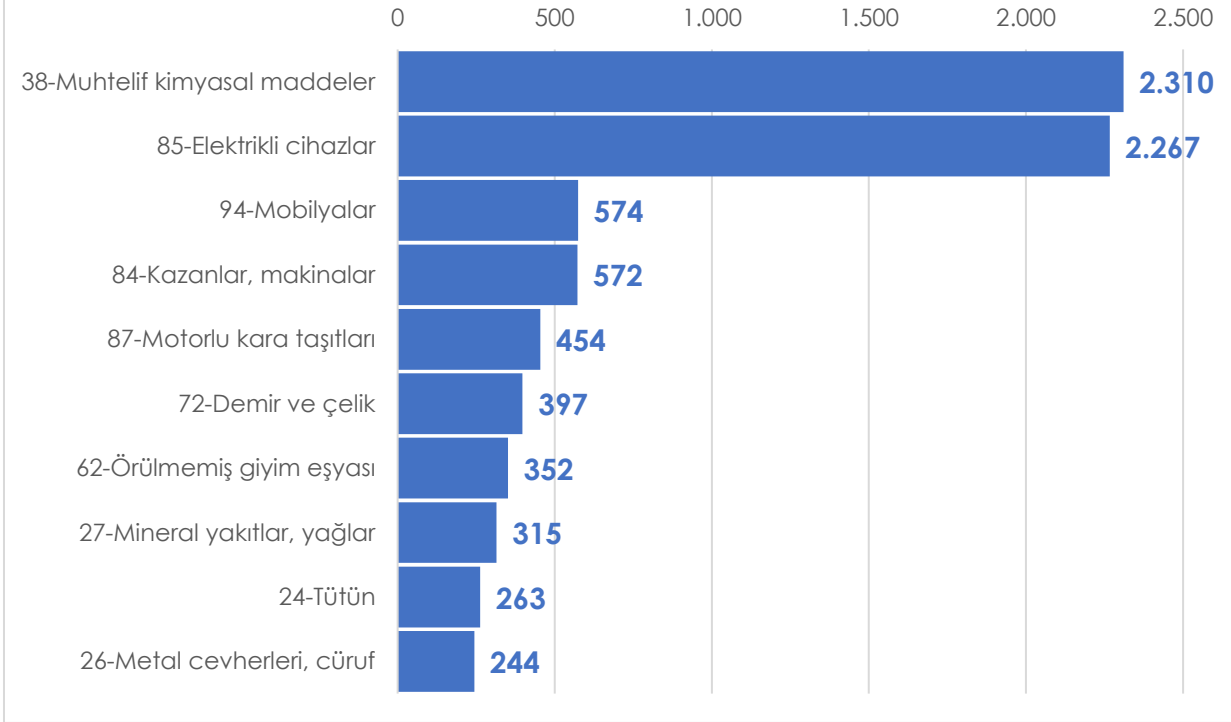

- 2016-2025 döneminde Kuzey Makedonya'nın ihracatı %107,2, ithalatı ise %71,9 oranında artmıştır. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2016 yılında %70,8 iken, 2025 yılında %85,4 olarak gerçekleşmiştir.
- Veriler, Kuzey Makedonya'nın 2016–2025 döneminin tamamında dış ticaret açığı verdiğini ve ithalatın her yıl ihracatın üzerinde seyrettiğini göstermektedir. Dönem boyunca dış ticaret açığı dalgalı bir seyir izlemiştir.
- İhracat, 2016 yılındaki 4,8 milyar dolardan 2019'da 7,2 milyar dolara yükselmiş; pandemi etkisiyle 2020'de 6,6 milyar dolara gerilemiştir. 2021'den itibaren yeniden yükselen ihracat, 2024'teki sınırlı düşüşün ardından 2025'te 9,9 milyar dolarla dönemin en yüksek seviyesine ulaşmıştır.
- İthalat, 2016 yılındaki 6,8 milyar dolardan 2022 yılında 12,8 milyar dolara yükselerek dönemin en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2020'de 8,7 milyar dolara gerileyen ithalat, 2021–2022'de hızla artmıştır. Sonraki üç yıl kesintisiz gerileyerek 2025'te 11,6 milyar dolara inmiştir.
- Genel olarak değerlendirildiğinde, dış ticaret hacmi dönem boyunca önemli ölçüde genişlemiştir. Dış ticaret açığı 2016–2020'de 2 milyar dolar civarındayken 2022'de 4,0 milyar dolar ile en yüksek seviyeye çıkmıştır. Açık 2023'te 3,1, 2024'te 3,5 milyar dolar olmuş; 2025'te 1,7 milyar dolara inmiştir.

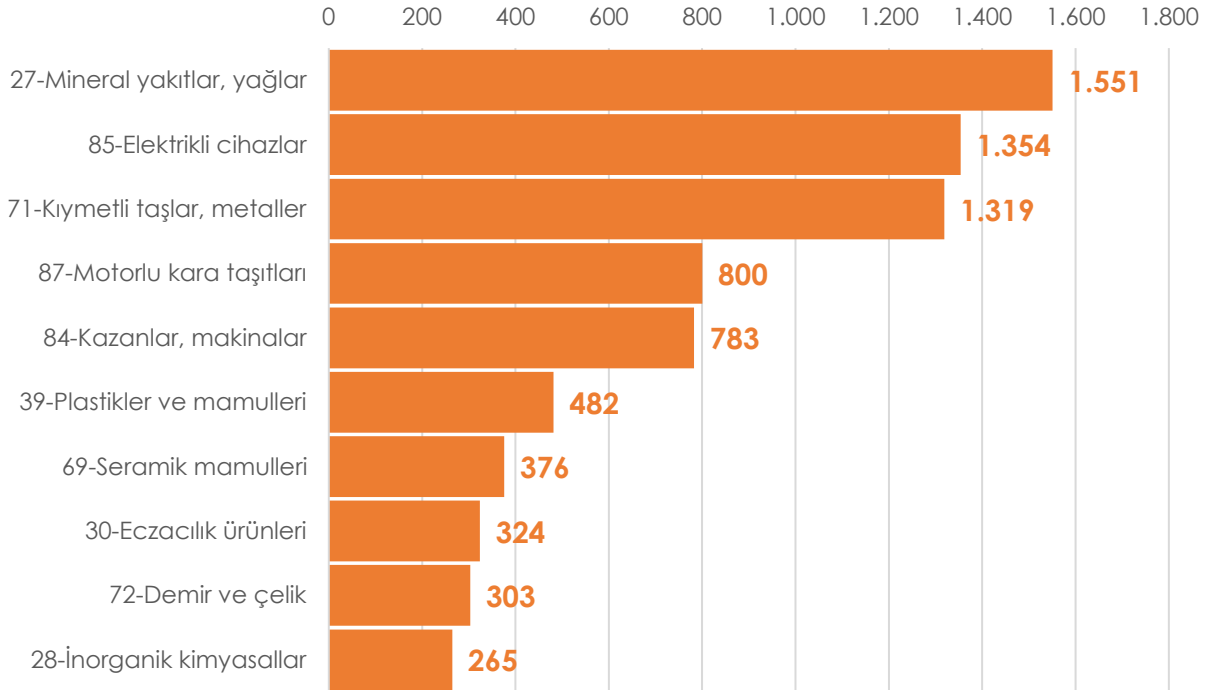
- Almanya, Kuzey Makedonya'nın açık ara en büyük ihracat pazarıdır. Almanya'ya gerçekleştirilen ihracatta kimyevi maddeler, otomotiv ve elektrik-elektronik sektörleri öne çıkmaktadır.
- Son on yıllık dönemde Kuzey Makedonya'nın ihracatı Almanya'ya %60,8, Bulgaristan'a %160,5, Çekya'ya %1.190, Polonya'ya %1.533, Sırbistan'a %17,4, Macaristan'a %1.001, Yunanistan'a %133,9, ABD'ye %512 ve İtalya'ya %34,0 oranında artış göstermiştir. Bu dönemde özellikle Polonya, Çekya ve Macaristan'ın yanı sıra ABD'ye yönelik ihracatta kaydedilen yüksek oranlı artışlar dikkat çekmektedir.
- Birleşik Krallık'tan yapılan ithalatta platin ve paladyum gibi kıymetli metaller ile kimyevi maddeler; Yunanistan'dan yapılan ithalatta kimyevi maddeler, çelik ve elektrik-elektronik; Almanya'dan yapılan ithalatta kimyevi maddeler, otomotiv, elektrik-elektronik ve makine; Sırbistan'dan yapılan ithalatta hububat, elektrik-elektronik, kimyevi maddeler, meyve-sebze mamulleri ve mobilya; Bulgaristan'dan yapılan ithalatta ise kimyevi maddeler, elektrik-elektronik ve çelik sektörleri öne çıkmaktadır.
- Son on yıllık dönemde Kuzey Makedonya'nın ithalatı Birleşik Krallık'tan %114,2, Yunanistan'dan %195,4, Almanya'dan %76,6, Sırbistan'dan %121,0, Bulgaristan'dan %164,4, Macaristan'dan %314,6, İtalya'dan %14,3 ve Çin'den %3,3 oranında artış göstermiştir. Bu dönemde özellikle Macaristan, Yunanistan ve Bulgaristan'dan yapılan ithalatta kaydedilen yüksek oranlı artışlar dikkat çekmektedir.

Kuzey Makedonya'nın İhracatında İlk 10 Ürün (2025, milyon \$, TradeMap)

- TradeMap verilerine göre, 2016–2025 döneminde ürün grubu bazında (2'li GTİP) incelendiğinde, en yüksek artış elektrikli cihazlarda gerçekleşmiş; söz konusu ürün grubunun ihracatı 531,9 milyon dolardan 2,27 milyar dolara yükselmiştir. Bunu, 977,0 milyon dolardan 2,31 milyar dolara yükselen muhtelif kimyasal maddeler, 161,4 milyon dolardan 574,1 milyon dolara çıkan mobilyalar, 181,6 milyon dolardan 454,1 milyon dolara yükselen motorlu kara taşıtları ve 54,9 milyon dolardan 314,6 milyon dolara çıkan mineral yakıtlar, yağlar izlemiştir.
- 2025 yılında Kuzey Makedonya'nın gerçekleştirdiği 2,31 milyar dolarlık muhtelif kimyasal maddeler ihracatının tamamına yakını katalizör ürünlerinden oluşmuştur. Kıymetli metal içeren katalizörlerin (GTİP: 381512) ihracatı 1,93 milyar dolar, diğer katalizörlerin (GTİP: 381519) ihracatı ise 379,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2,27 milyar dolarlık elektrikli cihazlar ihracatında ise taşıtlarda kullanılan ateşleme kablo takımları ve diğer kablo setleri (GTİP: 854430) 873,6 milyon dolarla öne çıkmıştır.
- Oransal değişim açısından 2016–2025 döneminde en güçlü artış %472,5 ile mineral yakıtlar, yağlarda kaydedilmiştir. Bu ürün grubunu %326,2 ile elektrikli cihazlar, %255,6 ile mobilyalar, %150,1 ile motorlu kara taşıtları ve %136,5 ile muhtelif kimyasal maddeler takip etmiştir. Buna karşılık, aynı dönemde örülmemiş giyim eşyası ihracatı 404,5 milyon dolardan 351,5 milyon dolara gerileyerek %13,1, kazanlar, makinalar ihracatı ise 599,3 milyon dolardan 571,8 milyon dolara düşerek %4,6 azalmıştır.

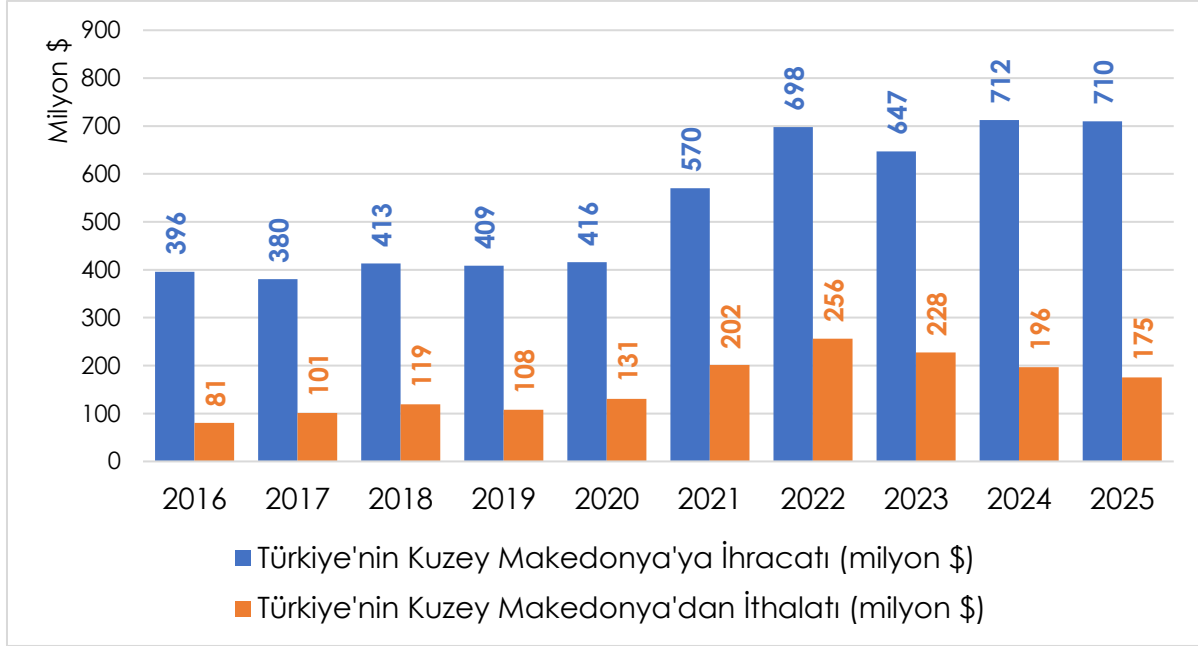
Kuzey Makedonya'nın İthalatında İlk 10 Ürün (2025, milyon \$, TradeMap)

- TradeMap verilerine göre, 2016–2025 döneminde ürün grubu bazında (2'li GTİP) incelendiğinde, değer bazında en yüksek artış mineral yakıtlar, yağlarda gerçekleşmiş; söz konusu ürün grubunun ithalatı 609,8 milyon dolardan 1,55 milyar dolara yükselmiştir. Bunu, 592,3 milyon dolardan 1,35 milyar dolara yükselen elektrikli cihazlar, 835,8 milyon dolardan 1,32 milyar dolara çıkan kıymetli taşlar, metaller, 343,8 milyon dolardan 800,2 milyon dolara yükselen motorlu kara taşıtları ve 485,7 milyon dolardan 782,6 milyon dolara çıkan kazanlar, makinalar izlemiştir.
- 2025 yılında Kuzey Makedonya'nın 888,5 milyon dolarlık hafif ve orta petrol ürünleri ithalatının 787,4 milyon doları Yunanistan'dan, 67,5 milyon doları ise Bulgaristan'dan gerçekleştirilmiştir. 501,3 milyon dolarlık elektrik enerjisi ithalatının 217,9 milyon doları Yunanistan'dan, 158,5 milyon doları Bulgaristan'dan ve 124,9 milyon doları Sırbistan'dan yapılmıştır. Aynı yıl 70,0 milyon dolarlık doğal gaz ithalatının 51,3 milyon doları Bulgaristan'dan gerçekleştirilmiştir.
- Oransal değişim açısından 2016–2025 döneminde en güçlü artış %431,6 ile inorganik kimyasallarda kaydedilmiştir. Bu ürün grubunu %154,4 ile mineral yakıtlar, yağlar, %132,8 ile motorlu kara taşıtları, %128,6 ile elektrikli cihazlar ve %106,8 ile eczacılık ürünleri takip etmiştir. Buna karşılık, aynı dönemde demir ve çelik ithalatı 344,3 milyon dolardan 303,0 milyon dolara gerileyerek %12,0 azalmıştır.

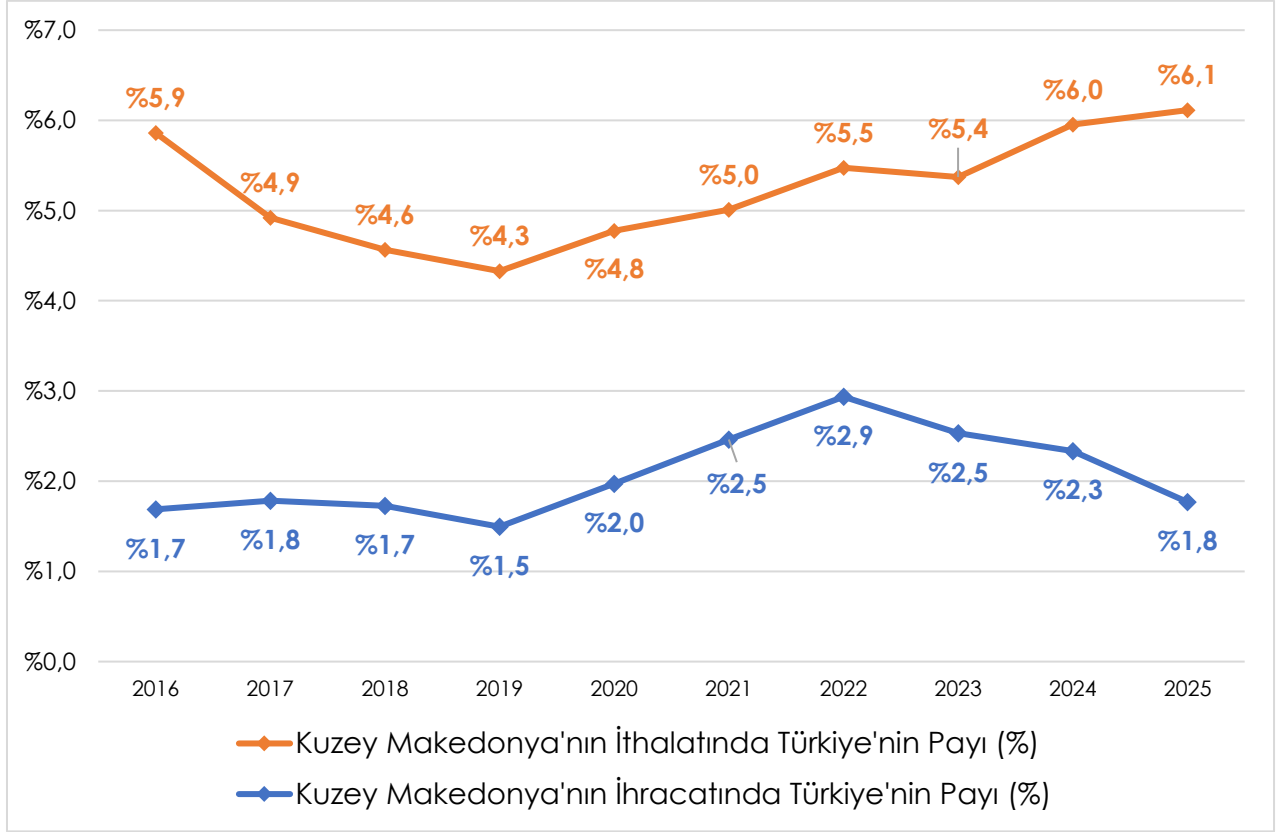
III- KUZEY MAKEDONYA-TÜRKİYE DIŞ TİCARETİ

Kuzey Makedonya ile Karşılıklı Ticaretimiz (TÜİK)

- Son 10 yılda Kuzey Makedonya'ya ihracatımız %79,3 oranında artış göstermiştir. Toplam değer bazında en fazla artış kaydeden sektörler Çelik (%647,1 artış), Kimyevi Maddeler (%58,1 artış), Makine (%176,8 artış), Otomotiv (%146,1 artış), Mobilya (%97,2 artış) ve Demir-Demir Dışı Metaller (%54,4 artış) sektörleri olmuştur. Buna karşılık Tekstil (%29,3 azalış), Halı (%52,0 azalış), Deri (%38,8 azalış), Madencilik (%23,8 azalış) ve Elektrik-Elektronik (%1,2 azalış) sektörleri değer bazında en fazla gerileme görülen sektörler olmuştur.
- Yüzdesel değişim açısından değerlendirildiğinde, son on yıllık dönemde en güçlü artışlar Çelik (%647,1 artış), Savunma Sanayi (%606,1 artış), Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller (%594,2 artış), Mücevher (%554,1 artış), Meyve Sebze Mamulleri (%203,7 artış) sektörlerinde gerçekleşmiştir.
- TÜİK verilerine göre, son 10 yılda Kuzey Makedonya'dan ithalatımız %117,2 artmıştır. TradeMap verilerine göre, değer bazında en fazla artış kaydeden sektörler Demir ve Demir Dışı Metaller (%11.854,8 artış), Çelik (%115,0 artış), Elektrik ve Elektronik (%332,0 artış), Otomotiv Endüstrisi (%149,2 artış) ve İklimlendirme Sanayii (%24.573,8 artış) sektörleri olmuştur. Buna karşılık, değer bazında en belirgin gerileme Tekstil ve Hammaddeleri sektöründe (%90,0 azalış) gerçekleşmiş; Hazırgiyim ve Konfeksiyon (%9,8 azalış) ile Deri ve Deri Mamulleri (%29,2 azalış) sektörlerinde de düşüş kaydedilmiştir.

Kuzey Makedonya'nın İthalat ve İhracatında Payımız (TÜİK)

- Kuzey Makedonya'nın toplam ithalatı içinde Türkiye'nin payı, 2016–2025 döneminde önce gerilemiş, ardından istikrarlı biçimde yükselmiştir. 2016 yılında %5,9 olan oran, 2017'de %4,9'a ve 2018'de %4,6'ya inmiş; 2019'da %4,3 ile dönemin en düşük seviyesine gerilemiştir. Takip eden yıllarda pay yeniden artmış; 2020'de %4,8, 2021'de %5,0 ve 2022'de %5,5 olarak gerçekleşmiştir. 2023'teki sınırlı gerilemenin (%5,4) ardından yükseliş sürmüştür; oran 2024'te %6,0'a çıkmıştır. 2025 yılında %6,1 ile dönemin en yüksek seviyesine ulaşılmıştır. Böylece Türkiye, Kuzey Makedonya'nın ithalatında önemli bir tedarikçi konumunu korumuş ve payını dönem başındaki seviyenin üzerine taşımıştır.
- Kuzey Makedonya'nın toplam ihracatı içinde Türkiye'nin payı ise aynı dönemde daha düşük seviyelerde ve dalgalı bir seyir izlemiştir. 2016 yılında %1,7 olan oran, 2017'de %1,8'e yükselmiş; 2018'de %1,7'ye ve 2019'da %1,5 ile dönemin en düşük seviyesine gerilemiştir. Sonraki dönemde pay hızla artmış; 2020'de %2,0, 2021'de %2,5 ve 2022'de %2,9 ile dönemin en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Bu tarihten sonra düşüş eğilimine girerek 2023'te %2,5, 2024'te %2,3 ve 2025'te %1,8 olarak gerçekleşmiştir. Böylece Türkiye'nin Kuzey Makedonya ihracatı içindeki ağırlığı, 2022'deki zirvesinin ardından üç yılda dönem başındaki bandına dönmüştür.

Tablo: Kuzey Makedonya'ya İhracatımızda Sektörler
 (TİM, TÜİK, Ocak-Aralık Dönemi)

SEKTÖR	2024 (x1000\$)	2025 (x1000\$)	Değişim %
TOPLAM (GTS)	712.436	710.097	-%0,3
Çelik	82.509	99.675	%20,8
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	88.331	98.831	%11,9
Demir ve Demir Dışı Metaller	66.785	58.799	-%12,0
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	50.479	51.831	%2,7
Makine ve Aksamları	45.480	49.527	%8,9
Otomotiv Endüstrisi	56.729	47.701	-%15,9
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	41.394	40.466	-%2,2
Elektrik ve Elektronik	46.487	38.597	-%17,0
Tekstil ve Hammaddeleri	36.914	35.269	-%4,5
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	20.715	24.473	%18,1
İklimlendirme Sanayii	20.281	21.340	%5,2
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	21.778	18.975	-%12,9
Savunma ve Havacılık Sanayii	7.826	15.252	%94,9
Yaş Meyve ve Sebze	11.551	11.385	-%1,4
Deri ve Deri Mamulleri	6.297	6.251	-%0,7
Halı	4.414	3.932	-%10,9
Fındık ve Mamulleri	3.143	2.851	-%9,3
Mücevher	2.246	2.434	%8,4
Meyve Sebze Mamulleri	2.746	2.416	-%12,0
Madencilik Ürünleri	1.743	1.869	%7,2
Kuru Meyve ve Mamulleri	1.592	1.566	-%1,7
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	937	1.008	%7,5
Zeytin ve Zeytinyağı	956	723	-%24,3
Tütün	-	271	-
Süs Bitkileri ve Mamulleri	242	200	-%17,3
Gemi, Yat ve Hizmetleri	21	13	-%36,7

Çelik sektörünün ihracatında 2025 yılında gözlenen %20,8'lik artışta, demir veya alaşımsız çelikten sıcak haddelenmiş yassı ürünler (GTİP: 7208) ile soğuk haddelenmiş yassı ürünler (GTİP: 7209) ürün gruplarındaki yükseliş etkili olmuştur. Demir ve demir dışı metaller sektörünün ihracatında 2025 yılında gözlenen %12,0'lık azalış, ağırlıklı olarak alüminyum çubuk ve profiller (GTİP: 7604) ile alüminyum teller (GTİP: 7605) ürün gruplarındaki gerilemeden kaynaklanmıştır. Elektrik-elektronik sektörünün ihracatında gözlenen %17,0'lık azalışta, izole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenleri (GTİP: 8544) ürün grubundaki gerileme etkili olmuştur.

Tablo: Kuzey Makedonya'dan İthalatımızda Sektörler
 (TİM, TÜİK, Ocak-Aralık Dönemi)

SEKTÖR	2024 (x1000\$)	2025 (x1000\$)	Değişim %
TOPLAM (GTS)	196.493	175.408	-%10,7
Çelik	61.534	52.173	-%15,2
Otomotiv Endüstrisi	39.368	29.018	-%26,3
Demir ve Demir Dışı Metaller	33.685	28.428	-%15,6
Elektrik ve Elektronik	15.979	22.923	%43,5
İklimlendirme Sanayii	11.324	14.241	%25,8
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	5.287	5.646	%6,8
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	5.063	5.027	-%0,7
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	4.854	4.622	-%4,8
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	1.559	2.623	%68,2
Tekstil ve Hammaddeleri	7.675	2.317	-%69,8
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	1.809	2.177	%20,4
Madencilik Ürünleri	1.751	1.924	%9,9
Makine ve Aksamları	4.025	1.811	-%55,0
Deri ve Deri Mamulleri	1.764	893	-%49,3
Meyve Sebze Mamulleri	175	567	%223,2
Savunma ve Havacılık Sanayii	125	373	%199,8
Yaş Meyve ve Sebze	181	297	%63,9
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	198	214	%8,1
Süs Bitkileri ve Mamulleri	78	80	%2,5
Gemi, Yat ve Hizmetleri	-	50	-
Halı	58	2	-%95,8
Mücevher	1	2	%155,2
Kuru Meyve ve Mamulleri	1	-	-
Tütün	-	-	-
Fındık ve Mamulleri	-	-	-
Zeytin ve Zeytinyağı	-	-	-

Çelik sektörünün ithalatında 2025 yılında gözlenen %15,2'lik azalış, ağırlıklı olarak demir veya alaşımsız çelikten sıcak haddelenmiş yassı ürünler (GTİP: 7208) ürün grubundaki gerilemeden kaynaklanmıştır. Demir ve demir dışı metaller sektörünün ithalatında gözlenen %15,6'lık azalışta, bakır döküntü ve hurdaları (GTİP: 7404) ürün grubundaki gerileme etkili olmuştur. Otomotiv sektörünün ithalatında 2025 yılında gözlenen %26,3'lük azalışta, demiryolu veya tramvay taşıtlarının aksam ve parçaları (GTİP: 8607) ürün grubundaki gerileme etkili olmuştur.

Kuzey Makedonya'ya İhracatımızda Sektörler

(TİM, TÜİK, Ocak-Ağustos Dönemi)

SEKTÖR	2025 (x1000\$)	2026 (x1000\$)	Değişim %
TOPLAM (GTS)	474.365	533.258	%12,4
Çelik	68.661	102.208	%48,9
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	64.560	72.920	%12,9
Demir ve Demir Dışı Metaller	40.701	46.510	%14,3
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	32.629	35.069	%7,5
Otomotiv Endüstrisi	29.822	31.729	%6,4
Elektrik ve Elektronik	25.898	28.882	%11,5
Makine ve Aksamları	30.789	27.210	-%11,6
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	25.571	26.899	%5,2
Tekstil ve Hammaddeleri	23.388	21.704	-%7,2
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	15.128	15.006	-%0,8
İklimlendirme Sanayii	14.824	14.322	-%3,4
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	12.935	11.997	-%7,3
Yaş Meyve ve Sebze	6.224	5.012	-%19,5
Deri ve Deri Mamulleri	4.164	4.415	%6,0
Savunma ve Havacılık Sanayii	14.363	2.929	-%79,6
Halı	2.649	2.718	%2,6
Meyve Sebze Mamulleri	1.638	1.655	%1,0
Fındık ve Mamulleri	2.038	1.611	-%21,0
Kuru Meyve ve Mamulleri	672	1.097	%63,2
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	729	937	%28,6
Madencilik Ürünleri	1.249	826	-%33,8
Zeytin ve Zeytinyağı	364	459	%26,2
Mücevher	2.015	365	-%81,9
Tütün	78	133	%70,0
Süs Bitkileri ve Mamulleri	76	89	%17,5
Gemi, Yat ve Hizmetleri	13	8	-%39,9

Kuzey Makedonya'dan İthalatımızda Sektörler (TİM, TÜİK, Ocak-Temmuz Dönemi)

SEKTÖR	2025 (x1000\$)	2026 (x1000\$)	Değişim %
TOPLAM (GTS)	102.479	131.139	%28,0
Çelik	34.065	32.910	-%3,4
Otomotiv Endüstrisi	15.060	23.507	%56,1
Demir ve Demir Dışı Metaller	16.799	21.022	%25,1
Elektrik ve Elektronik	12.312	17.862	%45,1
İklimlendirme Sanayii	7.951	14.668	%84,5
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	3.401	4.552	%33,8
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	3.043	4.196	%37,9
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	2.182	3.498	%60,3
Makine ve Aksamları	999	1.917	%92,0
Deri ve Deri Mamulleri	720	1.572	%118,3
Tekstil ve Hammaddeleri	1.629	1.361	-%16,5
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	1.590	1.347	-%15,3
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	1.012	1.129	%11,6
Madencilik Ürünleri	723	986	%36,3
Meyve Sebze Mamulleri	371	210	-%43,5
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	154	174	%12,9
Tütün	-	155	-
Süs Bitkileri ve Mamulleri	61	51	-%16,3
Fındık ve Mamulleri	-	10	-
Savunma ve Havacılık Sanayii	351	9	-%97,4
Kuru Meyve ve Mamulleri	-	2	-
Gemi, Yat ve Hizmetleri	50	-	-%100,0
Mücevher	2	-	-%100,0
Halı	2	-	-%100,0
Yaş Meyve ve Sebze	-	-	-
Zeytin ve Zeytinyağı	-	-	-

IV-KUZEY MAKEDONYA'YA İHRACATTA POTANSİYEL

Ürün Grupları Bazında Potansiyeli Yüksek Ürünler

(Ticaret Bakanlığı, Kolay İhracat Platformu)

1	İlaç ve Kimya
300490	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere karışık olan veya karışık olmayan diğer ilaçlar; dozlandırılmış veya perakende satış için ambalajlanmış
293391	Alprazolam(INN), camazepam(INN), klordiazepoksit (INN), klonezepam(INN),klorazepate, delorazepam (INN), (devamı resmi gazetede) ve bunların tuzları
292159	Diğer aromatik poliaminler ve türevleri, tuzları
300410	Penisilanik asit bünyeli penisilinler veya türevleri, streptomisinler veya türevlerini içeren ilaçlar (dozlandırılmış veya perakende satış için)
320419	Sentetik organik boyayıcı diğer maddeler ve sentetik organik boyayıcı maddelerin karışımları

2	Demir-Çelik ve Metal
831120	Elektrikli ark kaynağı yapmak için, adi metallerden içi doldurulmuş teller
821290	Usturaların, traş makinalarının ve traş bıçaklarının diğer aksam ve parçaları
830260	Adi metallerden otomatik kapı kapayıcıları
721114	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamüller; sıcak haddelenmiş, kaplanmamış, en < 600 mm, kalınlık >=4.75 mm
820590	Adi metallerden diğer aletler (bu pozisyonun iki veya daha fazla alt pozisyonunda yer alan ürünlerden meydana gelen takım halinde eşya dahil)

3	Makine
846880	Lehim ve kaynak yapmaya mahsus diğer makina ve cihazlar
842131	İçten yanmalı motorlar için hava filtreleri
846820	Gaz ile çalışan lehim ve kaynak yapmaya mahsus veya satıh tavlama mahsus diğer makine ve cihazlar
920890	Orkestriyonlar, laternalar ve diğer müzik aletleri, av için düdük ve aletler, düdükler, çağrı boruları, ağızla işaret verme aletleri
845011	Tam otomatik çamaşır yıkama makinaları; kuru çamaşır kapasitesi <= 10 kg

4	Tarım Ürünleri ve Gıda Sanayi
030193	Sazan balıkları (Cyprinus spp., Carassius spp., Ctenopharyngodon idellus, Hypophthalmichthys spp., vb.); canlı
020110	Büyükbaş hayvanlarının karkas ve yarım karkasları; taze veya soğutulmuş
040811	Kuş ve kümes hayvanlarının yumurta sarıları (kurutulmuş)
130231	Agar-agar
020742	Ördeklerin parçalanmamış etleri (dondurulmuş)

5	Elektrik-Elektronik
853990	Kızma veya deşarj esaslı elektrik ampulleri, ark lambaları ve LED ampuller için aksam ve parçalar
854190	Diyod, yarı iletken tertibat, ışık yayan diyodlar (LED) ve monte edilmiş piezo elektrik kristaller için aksam ve parçalar
850610	Manganez dioksitli primer (şarj edilemeyen) piller ve bataryalar
852791	Harici bir güç kaynağı ile çalışan radyo yayınlarını alıcı diğer cihazlar; ses kayıt/kayıt edilen sesi tekrar vermeye mahsus cihaz ile birlikte olan
854419	İzole edilmiş bobin telleri; bakırdan olanlar HARIÇ

6	Tekstil
540110	Dikiş ipliği; sentetik filamentlerden
590190	Mühendis muşambası, şeffaf bezler, hazır tualler, şapkacılıkta kullanılan bukran, vb.
520833	Pamuktan dokunmuş mensucat; boyanmış, 3'lü veya 4'lü dimi (kırk dimi dahil), pamuk $\geq$ %85, m2 $\leq$ 200gr
520851	Bez ayağı; baskılı, pamuk $\geq$ %85, m2 $\leq$ 100gr
550320	Poliesterlerden devamsız lifler; karde edilmemiş, taranmamış veya iplik imali için diğer surette hazırlanmamış

7	Hazır Giyim
610419	Kadın/kız çocuk için takım elbise; dokumaya elverişli diğer maddelerden (örme veya kroşe)
630110	Elektrikli battaniyeler
621020	Erkek/erkek çocuk için palto, kaban, vb. dış giyim eşyası; kauçuklu, plastikli, vb. mensucattan (örülmemiş veya kroşe olmayan)
610719	Erkek/ erkek çocuk için külotlar ve slipler; dokumaya elverişli diğer maddelerden (örme veya kroşe)
611019	Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler vb. eşya; diğer ince hayvan kıllarından (örme veya kroşe)

8	Plastik ve Kauçuk
960500	İnsanların seyahatlerinde kullandıkları tuvalet malzemesi, dikiş malzemesi veya elbise ve ayakkabılarını temizlemekte kullandıkları malzemeler
391620	Vinil klorür polimerlerinden monofiller (enine kesitin en geniş yeri 1 mm'yi geçen), ince ve kalın çubuklar ve profiller (daha ileri bir işlem görmemiş)
960400	El kalburları ve el elekleri
961310	Tekrar doldurulamayan gazlı cep çakmakları
401035	Transmisyon kolunu; sonsuz senkronize, vulkanize kauçuktan, 60cm < çevre <= 150cm

9	Otomotiv
871110	Motosikletler; içten yanmalı pistonlu (benzinli), silindir hacmi <= 50 cm ³
871120	Motosikletler; içten yanmalı pistonlu (benzinli), 50 cm ³ < silindir hacmi <= 250 cm ³
860630	Kendinden hareketli olmayan, yük taşımaya mahsus, kendinden boşaltma tertibatlı vagonlar
870421	Eşya taşımaya mahsus sadece dizel veya yarı dizel motorlu diğer taşıtlar; brüt ağırlığı <= 5 ton
870230	Yolcu taşımaya mahsus taşıtlar; hem benzinli hem de tahrik gücü veren elektrik motorlu, taşıma kapasitesi >= 10 kişi

10	Toprak, Cam ve Seramik
681292	İşlenmiş amyant liflerinden, amyant veya amyant ve magnezyum karbonat esaslı karışımlardan kağıt, cilt kartonu ve keçe
691090	Diğer seramikten musluk taşları, lavobolar, lavabo ayakları, küvetler, bideler, alafranga tuvaletler ve sıhhi tesisatta kullanılan benzer eşya
701931	Cam liflerinden takviye tabakaları
701912	Cam liflerinden fitiller
701349	Diğer camdan sofraya veya mutfak işlerinde kullanılan eşya; bardaklar HARİÇ

11	Deri, Ayakkabı, Saraciye
410190	Sığır (buffalo dahil) ve at cinsi hayvanların diğer ham post ve derileri (krupon ve yarım krupon derileri dahil)
650699	Diğer maddelerden olan diğer başlıklar
650100	Keçeden şapka taslakları, diskler ve üstüvaneler (kalıplanarak şekil verilmemiş veya kenar yapılmamış)
640320	Ayakkabı; dış tabanı tabii köseleden ve yüzü ayağın üstünden geçip baş parmağa dolanan deri bir şeritten olan
640220	Ayakkabı; kayışların/şeritlerin tabandaki deliklerden geçirilerek ayakkabı yüzü tabana tutturulmuş, dış tabanı ve yüzü kauçuk veya plastik maddeden

12	Madencilik ve Doğal Taşlar
250410	Tabii grafit; toz veya flokon halinde olan
251741	Mermerin granül, parçacık ve tozları
250860	Mülit
961000	Kayağan taşından "arduvaz" veya diğer maddelerden yazı veya resim tahtaları (çerçevele olsun olmasın)
251990	Erimiş manyezi, tamamen yanmış manyezi ve diğer magnezyum oksit

13	İklimlendirme
732219	Demir/çelikten (demir dökümden olanlar hariç) ısıtması elektrik olmayan merkezi ısıtmaya mahsus radyatörler ve aksam-parçaları
903210	Termostatlar
841810	Birden fazla dış kapılı veya çekmeceli veya bunların kombinasyonu olan kombine haldeki soğutucu-dondurucular
841490	Hava veya vakum pompalarının, hava veya diğer gaz kompresörlerinin, fanların, aspiratörü olan havalandırmaya mahsus davlumbazların aksam ve parçaları
841381	Sıvılar için diğer pompalar

14	Mobilya
940370	Plastik maddelerden mobilyalar
940161	Ahşap iskeletli oturmaya mahsus içleri doldurulmuş, kaplanmış diğer mobilyalar
940360	Ahşaptan diğer mobilyalar
940350	Yatak odalarında kullanılan ahşaptan mobilyalar
660390	Şemsiye, baston, kamçı, kırbaç için diğer aksam, süs ve teferruat

15	Halı
570242	Dokunmuş halılar ve yer kaplamaları; sentetik ve suni dokumaya elverişli maddelerden, hav yapısında, hazır eşya halinde olan, tufte/floke edilmemiş
570220	Dokunmuş yer kaplamaları; Hindistan cevizi (koko) liflerinden, tufte veya floke edilmemiş
570292	Dokunmuş halılar ve yer kap.; sentetik ve suni dokumaya elverişli maddelerden, hav yapısında olmayan, hazır eşya halinde olan, tufte/floke edilmemiş
570310	Halılar ve yer kaplamaları; yün veya ince hayvan kıllarından, tufte edilmiş
570500	Diğer halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları

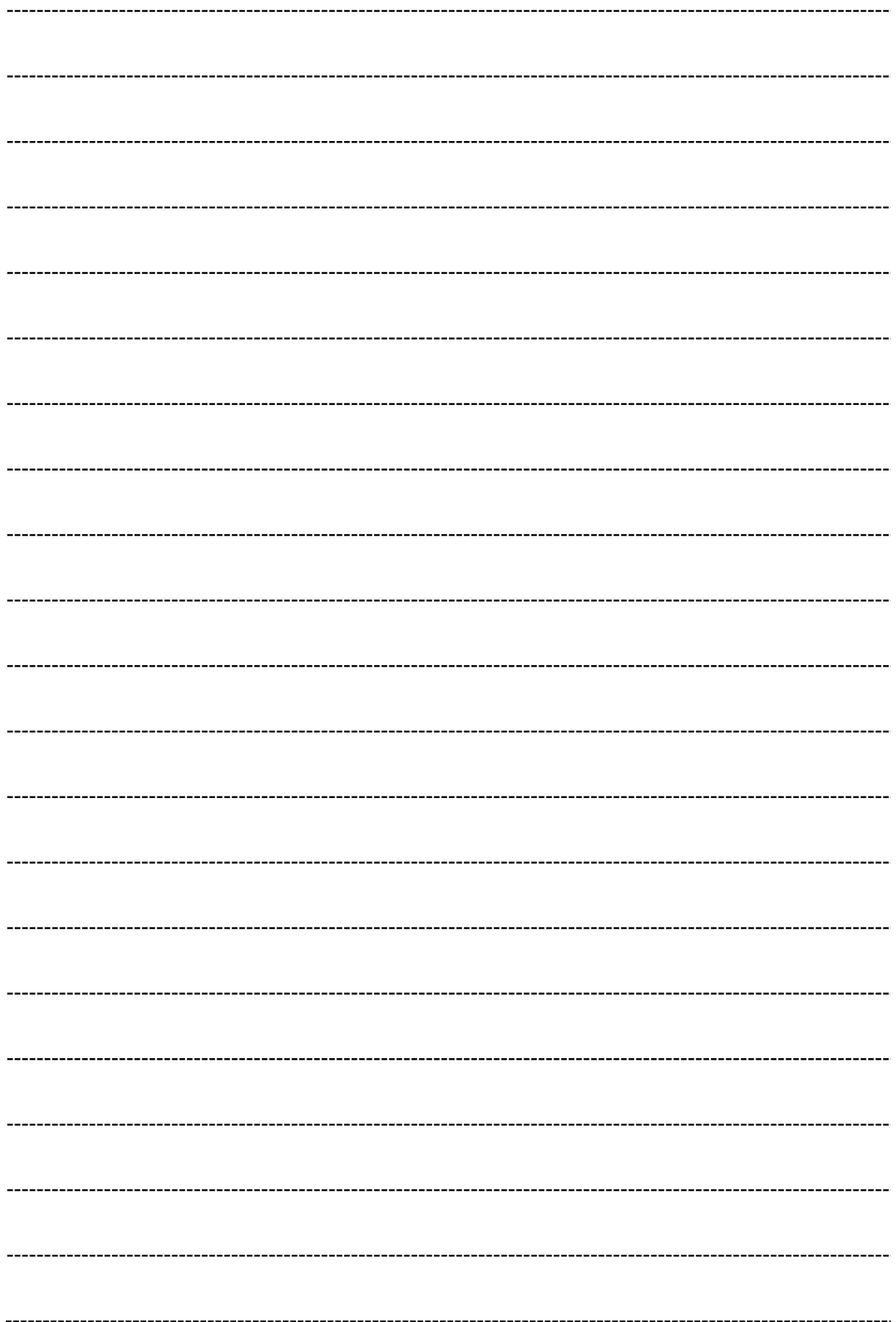
16	Savunma, Havacılık ve Uzay
940110	Hava taşıtlarında kullanılan oturmaya mahsus mobilyalar
840721	Deniz taşıtları için dıştan takma kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)
930621	Av tüfekleri için fişekler
852692	Uzaktan kumanda etmeye mahsus telsiz cihazları
930700	Kılıçlar, palalar, süngüler, mızraklar ve benzeri silahlar ve bunların aksam ve parçaları ve bunların kın ve kılıfları

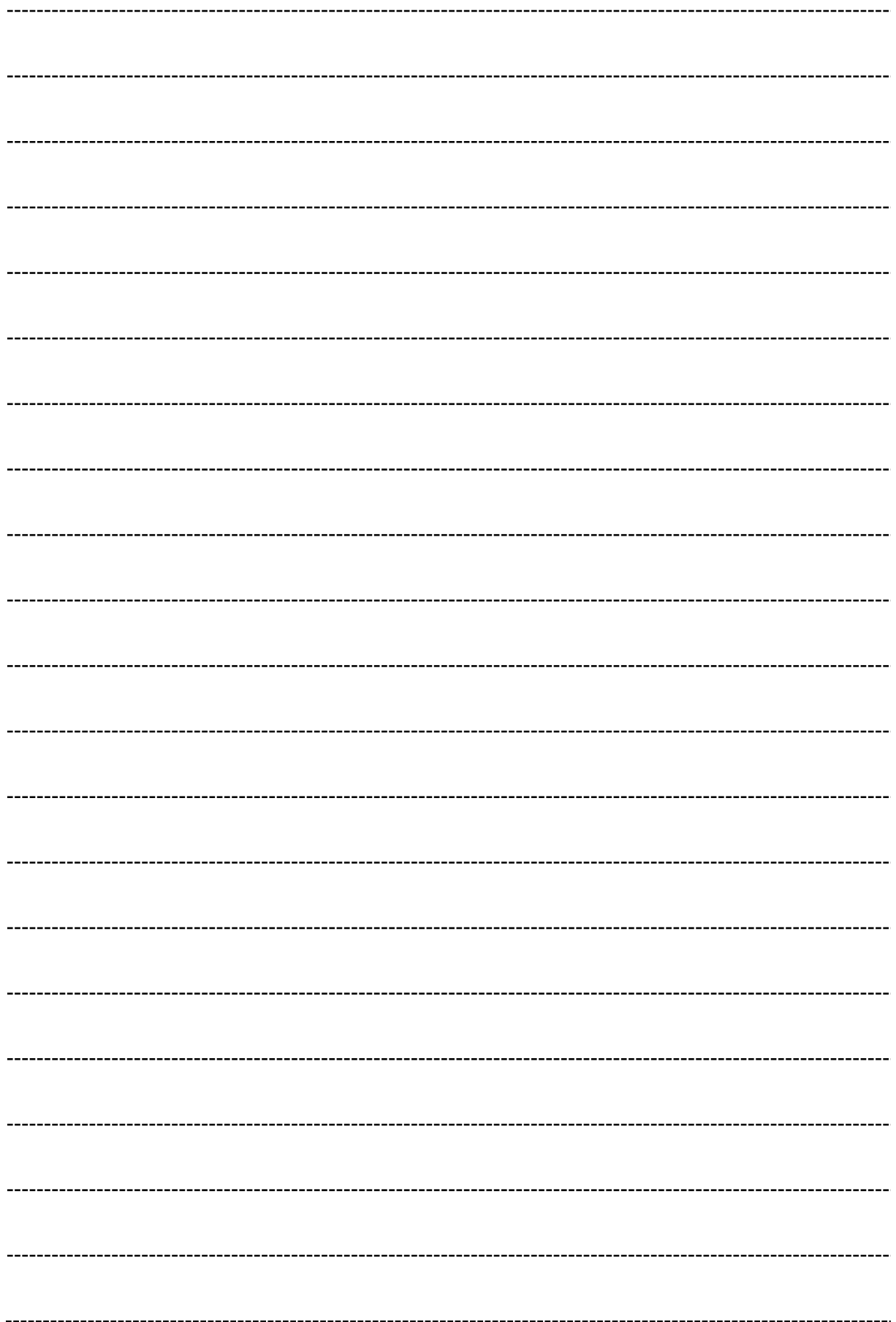
17	Mücevherat ve Kıymetli Taşlar
711790	Taklit diğer mücevherci eşyası
711719	Adi metalden taklit diğer mücevherci eşyası; kıymetli metallerle kaplanmış olsun olmasın
711711	Adi metallerden kol düğmeleri vb. düğmeler; kıymetli metallerle kaplanmış olsun olmasın
711039	Rodyum; yarı işlenmiş
711311	Gümüşten mücevherci eşyası ve aksamı; diğer kıymetli metallerle kaplanmış veya yaldızlanmış olsun olmasın

Notlar

1. Bilgi notuna konu ülkenin dış ticaret verileri ile Türkiye'nin ilgili ülke ile karşılıklı ticaret verileri arasındaki uyumsuzluklar veri açıklama politikalarındaki farklılıklardan ve ülkelerin kamuoyu ile paylaşmadığı gizli verilerden kaynaklanmaktadır.
2. Ülkeye dair dış ticaret verilerinin kamuya açık paylaşılmadığı durumlarda partner ülkelerin dış ticaret verileri üzerinden hesaplamalar yapılmıştır. Bu nedenle ülke dış ticaretine ilişkin, veriler ülkenin resmi verileri ile farklılık gösterebilmektedir.
3. İhracat tutarı FOB bedeli üzerinden, ithalat tutarı ise CIF bedeli üzerinden hesaplanmaktadır.
4. Bu bilgi notu güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Türkiye İhracatçılar Meclisi bu notta yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Bu not ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İhracatçılar Meclisi hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

[illegible]

TİM **TÜRKİYE**
İHRACATÇILAR
MECLİSİ

TİM Ekonomik Araştırmalar
www.tim.org.tr